

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 14

(квітень – червень 2009 р.)

Київ – 2009

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

P45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред. В. О. Зайчука.
P45 – Вип. 14. – К., 2009. – 94 с.

ISBN 966-7024-85-7

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

ISBN 966-7024-85-7

© Інститут законодавства Верховної Ради України, 2009

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у другому кварталі 2009 року увагу РЄ було зосереджено на питаннях прав людини в Європі, а саме – захисту прав людини у надзвичайних ситуаціях та боротьбі з їх порушеннями за ознакою статі, невідкладної необхідності боротьби зі злочинами проти гідності, а також окремо на питаннях прав жінок тощо.

Другий розділ містить короткі виклади директив, регламентів та рішень інституцій Європейського Союзу, а також інших документів ЄС, що були прийняті у цей період. Вони стосуються питань портового державного контролю, регулювання розслідування нещасних випадків у секторі морського транспорту, страхування судновласників, відповідальності перевізників пасажирів морем у разі нещасних випадків, а також окремих питань захисту інтересів споживачів, безпечності іграшок, правового захисту комп'ютерних програм тощо.

Третій розділ збірника присвячено судовій практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За квітень – червень 2009 року Європейський суд з прав людини ухвалив 32 рішення (21 – англійською та 11 – французькою мовами) за скаргами громадян України на порушення їхніх прав, де здебільшого йшлося про невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів.

Четвертий розділ огляду містить резюме матеріалів про результати самітів «Східне партнерство» та «Південний коридор», спільну концепцію ЄС щодо ядерної безпеки, ухвалення європейського візового кодексу, а також щодо результатів головування Чеської Республіки в ЄС. Також висвітлюються події, що мали місце на міжнародному рівні, зокрема, розвиток енергетичного діалогу між ЄС та ОПЕК.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	10
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	12
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ	12
<i>Резолюція 1659 (2009) від 27 квітня 2009 р. «Захист прав людини в надзвичайних ситуаціях» (попередня редакція)</i>	<i>12</i>
<i>Резолюція 1660 (2009) від 28 квітня 2009 р. «Про ситуацію щодо захисників прав людини в державах – членах Ради Європи».....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1662 (2009) від 28 квітня 2009 року «Про діяльність з боротьби проти порушень прав людини за ознакою статі, включаючи викрадення жінок та дівчат».....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1663 (2009) від 28 квітня 2009 р. «Про жінок у в'язницях».....</i>	<i>14</i>
<i>Резолюція 1664 (2009) від 29 квітня 2009 р. «Гуманітарні наслідки війни між Грузією та Росією: результати виконання Резолюції 1648 (2009)»</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1667 (2009) від 30 квітня 2009 р. «Виробництво продовольства та палива»</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1668 (2009) від 29 травня 2009 р. «Заборона касетних боєприпасів».....</i>	<i>16</i>
<i>Резолюція 1669 (2009) від 29 травня 2009 р. «Права дівчат сьогодні – права жінок завтра».....</i>	<i>17</i>
<i>Резолюція 1670 (2009) від 29 травня 2009 р. «Про сексуальне насильство щодо жінок під час збройних конфліктів».....</i>	<i>18</i>
<i>Резолюція 1672 (2009) від 23 червня 2009 р. «Діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у 2008: зміцнення економічної та демократичної стабільності»</i>	<i>18</i>
<i>Резолюція 1673 (2009) від 23 червня 2009 р. «Про виклики фінансової кризи світовим економічним інституціям»</i>	<i>19</i>
<i>Резолюція 1674 (2009) від 23 червня 2009 р. «Про перегляд повноважень української делегації у зв'язку із наявністю суттєвих причин (правило 9 Регламенту Парламентської асамблеї)».....</i>	<i>20</i>
<i>Резолюція 1675 (2009) від 24 червня 2009 р. «Стан прав людини в Європі: потреба у викоріненні безкарності».....</i>	<i>21</i>

<i>Резолюція 1676 (2009) від 24 червня 2009 р. «Про стан прав людини в Європі та прогрес моніторингової процедури, здійснюваної Асамблеєю»</i>	21
<i>Резолюція 1679 (2009) від 25 червня 2009 р. «Ядерна енергетика та сталий розвиток»</i>	23
<i>Резолюція 1680 (2009) від 26 червня 2009 р. «Про заснування Парламентською асамблеєю статусу “Партнер демократії”»</i>	24
<i>Резолюція 1681 (2009) від 26 червня 2009 р. «Про нагальність боротьби із так званими злочинами проти честі»</i>	24
<i>Рекомендація 1865 (2009) від 27 квітня 2009 р. «Захист прав людини в надзвичайних ситуаціях» (попередня редакція)</i>	25
<i>Рекомендація 1866 (2009) від 28 квітня 2009 р. «Про ситуацію щодо захисників прав людини в державах – членах Ради Європи»</i>	25
<i>Рекомендація 1868 (2009) від 28 квітня 2009 року «Про діяльність із боротьби проти порушень прав людини за ознакою статі, включаючи викрадення жінок та дівчат»</i>	26
<i>Рекомендація 1870 (2009) від 29 травня 2009 р. «Про захист фінансової допомоги, наданої державами – членами Ради Європи бідним країнам, від фінансових фондів, відомих як “фонди-стерв’ятники”»</i>	27
<i>Рекомендація 1871 (2009) від 29 травня 2009 р. «Заборона касетних боєприпасів»</i>	28
<i>Рекомендація 1872 (2009) від 29 травня 2009 р. «Права дівчат сьогодні – права жінок завтра»</i>	29
<i>Рекомендація 1873 (2009) від 29 травня 2009 р. «Про сексуальне насильство щодо жінок під час збройних конфліктів»</i>	29
<i>Рекомендація 1875 (2009) від 23 червня 2009 р. «Про перегляд повноважень української делегації у зв’язку з наявністю суттєвих причин (правило 9 Регламенту Парламентської асамблеї)»</i>	30
<i>Рекомендація 1876 (2009) від 24 червня 2009 р. «Стан прав людини в Європі: потреба у викоріненні безкарності»</i>	30
<i>Рекомендація 1877 (2009) від 24 червня 2009 р. «Люди, забуті Європою: захищаючи людські права осіб, які тривалий час перебувають у статусі переміщених»</i>	31
<i>Рекомендація 1878 (2009) від 25 червня 2009 р. «Про фінансування державного телерадіомовлення»</i>	31

<i>Рекомендація 1879 (2009) від 25 червня 2009 р. «Відновлювані види енергії та довкілля»</i>	<i>32</i>
<i>Рекомендація 1880 (2009) від 26 червня 2009 р. «Викладання історії у конфліктних та постконфліктних регіонах».....</i>	<i>33</i>
<i>Рекомендація 1881 (2009) від 26 червня 2009 р. «Про нагальність боротьби із так званими злочинами проти честі»</i>	<i>34</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	35
<i>Рішення Комісії від 20 квітня 2009 року про створення експертної групи з безпеки Європейських глобальних навігаційних супутникових систем (GNSS/ГНСС) (2009/334/ЄС)</i>	<i>35</i>
<i>Директива 2009/16/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про портовий державний контроль</i>	<i>35</i>
<i>Директива 2009/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про запровадження основоположних принципів регулювання розслідування нещасних випадків у секторі морського транспорту та внесення змін до Директиви Ради 1999/35/ЄС та Директиви 2002/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради</i>	<i>36</i>
<i>Директива 2009/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про дотримання вимог держави прапору</i>	<i>37</i>
<i>Директива 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про судові заборони для захисту інтересів споживачів (кодифікована версія)</i>	<i>37</i>
<i>Директива 2009/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про правовий захист комп'ютерних програм (кодифікована версія).....</i>	<i>37</i>
<i>Директива Європейського Парламенту від 23 квітня 2009 року щодо сприяння чистому та енергозберігаючому автомобільному транспорту (2009/33/ЄС)</i>	<i>38</i>
<i>Регламент (ЄС) № 391/2009 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про спільні правила і стандарти для організацій з інспектування та огляду суден (нова редакція)</i>	<i>39</i>
<i>Регламент (ЄС) № 392/2009 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про відповідальність перевізників пасажирів морем у разі нещасних випадків.....</i>	<i>39</i>

<i>Регламент (ЄС) № 401/2009 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про Європейське екологічне агентство та Європейську мережу екологічної інформації та нагляду (кодифікована версія).....</i>	<i>40</i>
<i>Директива 2009/41/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про обмежене використання генетично модифікованих мікроорганізмів (нова редакція).....</i>	<i>40</i>
<i>Директива 2009/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про статистичні звіти стосовно перевезення товарів і пасажирів морем (нова редакція).....</i>	<i>41</i>
<i>Директива 2009/45/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про правила і стандарти безпеки для пасажирських суден (нова редакція)</i>	<i>41</i>
<i>Регламент (ЄС) № 471/2009 Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про статистику Співтовариства щодо зовнішньої торгівлі з країнами – не членами та про скасування Регламенту (ЄС) № 1172/95</i>	<i>42</i>
<i>Директива Ради 2009/50/ЄС від 25 травня 2009 року про умови в'їзду та проживання громадян третіх країн з метою отримання роботи, що вимагає високої кваліфікації</i>	<i>42</i>
<i>Директива Ради 2009/55/ЄС від 25 травня 2009 року про звільнення від податків, що застосовуються до ввезення на постійній основі з будь-якої держави-члена особистої власності фізичних осіб (кодифікована версія)</i>	<i>43</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 597/2009 від 11 червня 2009 року стосовно захисту від субсидованого імпорту з країн – не членів Європейського Співтовариства (кодифікована версія).....</i>	<i>43</i>
<i>Директива 2009/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 червня 2009 року про безпечність іграшок.....</i>	<i>44</i>
<i>Директива Ради 2009/71/ЄС ватом від 25 червня 2009 року щодо запровадження рамок Співтовариства для ядерної безпеки ядерних установок</i>	<i>45</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 723/2009 від 25 червня 2009 року про правові рамки Співтовариства для Консорціуму європейської дослідницької інфраструктури (КЄДІ/ERIC).....</i>	<i>45</i>

ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	46
---	-----------

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БИКОВ проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 26675/07).....	46
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАРАЩЕНКО проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 26873/05).....	47
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГНІЦЕВІЧ проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 29925/04).....	48
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПИСАТЮК проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 21979/04).....	49
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПОПІЛІН проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 12470/04).....	50
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯРМОЛА проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 7060/04).....	52
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЖУШМАН проти України» від 28 травня 2009 р. (заява № 13223/05).....	53
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ІСАЄВ проти України» від 28 травня 2009 р. (заява №28827/02).....	54
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НЕСТЕРОВА проти України» від 28 травня 2009 р. (заява №10792/04).....	55
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НУЖДЯК проти України» від 28 травня 2009 р. (заява № 16982/05).....	57
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ОВЧАРОВ ТА ХОМІЧ проти України» від 28 травня 2009 р. (заява №32910/06 та №50081/06).....	58
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФІЛЬШТЕЙН проти України» від 28 травня 2009 р. (заява № 12997/06).....	59
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШИЛКІН ТА ПОБЕРЕЖНИЙ проти України» від 28 травня 2009 р. (заяви № 6924/06 та № 8252/06).....	61
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БЕВЗ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №7307/05).....	62
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БІЛОКІНЬ ТА ІНШІ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №14298/06).....	63
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БУБЛИК проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №37500/04).....	65

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАВРИЛЯК проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 39447/03)</i>	<i>66</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄРОШКІНА проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 31572/03)</i>	<i>68</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЗІЙ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №10426/02).....</i>	<i>69</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПЛІПЕЙ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 9025/03).....</i>	<i>71</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЕРМОБЕТОН проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 22538/04)</i>	<i>72</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	74
<i>Європейська Комісія прийняла нову програму боротьби з тероризмом та розповсюдженням зброї масового ураження.</i>	<i>74</i>
<i>Нова ера молодіжної політики ЄС.....</i>	<i>75</i>
<i>Саміт «Східне партнерство».....</i>	<i>76</i>
<i>Декларація за підсумками саміту «Південний коридор»</i>	<i>77</i>
<i>Рада ЄС прийняла Директиву щодо «синьої картки».....</i>	<i>78</i>
<i>Зустріч Україна – Тройка ЄС з питань юстиції, свободи та безпеки: висновки</i>	<i>79</i>
<i>ЄС – ОПЕК: енергетичний діалог.....</i>	<i>80</i>
<i>Створення Європейського партнерства проти раку.....</i>	<i>82</i>
<i>Нова політика щодо зміцнення хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної безпеки в ЄС</i>	<i>83</i>
<i>ЄС започаткував спільну концепцію ядерної безпеки.....</i>	<i>84</i>
<i>Рада ЄС ухвалила візовий кодекс Співтовариства</i>	<i>84</i>
<i>Європейська Комісія розпочала кампанію із закликом проти куріння.....</i>	<i>86</i>
<i>Результати головування Чеської Республіки в ЄС.....</i>	<i>87</i>
<i>Правові засади фінансового забезпечення місцевого самоврядування на основі європейських стандартів та нормативів.....</i>	<i>88</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

«Велика двадцятка» (G-20) – група міністрів фінансів та керівників центральних банків 20 найбільш економічно розвинутих країн: 19 з найбільших економічно розвинутих країн світу (Австралія, Аргентина, Бразилія, Велика Британія, Німеччина, Індія, Індонезія, Італія, Канада, Китай, Корея, Мексика, Росія, Саудівська Аравія, США, Туреччина, Франція, ПАР, Японія) та Європейського Союзу.

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄЕП – Європейський економічний простір.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства. Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄПБО – Європейська політика безпеки та оборони.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

Конституція ЄС – документ, ухвалений у 2003 р. згідно з Договором про запровадження Конституції для Європи.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

РБ ООН – Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй.

РЄ – Рада Європи.

СЕР – Світова енергетична рада.

СЄД – Серія Європейських Договорів Ради Європи.

СЗБП – Спільна зовнішня та безпекова політика («другий стовп» Європейського Союзу).

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

«Тройка» (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує у Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців. Термін походить від назви старовинної руської запряжки з трьох коней.

ЮВС – співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) (Частина VI Договору ЄС), що разом з Європейськими Співтовариствами та спільною зовнішньою та безпековою політикою (СЗБП) є одним із «трьох стовпів» підвалин «архітектури» об'єднаної Європи, визначених Договором ЄС. Метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1659 (2009) від 27 квітня 2009 р. «Захист прав людини в надзвичайних ситуаціях» (попередня редакція)

Resolution 1659 (2009) The protection of human rights in emergency situations (provisional edition)

Цим документом Парламентська асамблея Ради Європи наголошує на тому, що у разі виникнення надзвичайної ситуації не припустимим є порушення прав людини, і закликає держави-члени та інші країни дотримуватися міжнародного законодавства, а також забезпечити належний правовий контроль за прийняттям рішення про введення надзвичайного стану.

ПАРЄ зазначає, що оголошувати надзвичайний стан необхідно дуже обережно, лише у випадку, якщо це останній можливий засіб, однак не як привід для обмеження фундаментальних прав людини. Асамблея, зокрема, привертає увагу до того факту, що під час надзвичайного стану часто застосовується сила, порушуються права на зібрання та на свободу вираження поглядів. Парламентарії закликають національну владу забезпечити підготовку сил безпеки з повагою до невід'ємних прав і свобод людини.

ПАРЄ також наголошує на необхідності перегляду та модернізації законодавства держав – членів Ради Європи та пострадянських країн. Зокрема, Парламентська асамблея пропонує повністю заборонити обмеження щодо часу, місця та способу проведення зібрань. Збір фактів та вираження поглядів мають бути вільними, крім випадків, чітко та ясно визначених законодавством, коли вони несуть загрозу національній безпеці. Суспільство повинно мати вільний доступ до незалежної преси.

Асамблея вважає за необхідне у разі оголошення надзвичайного стану керуватися такими принципами: чітке визначення часових рамок та ефективний законодавчий контроль, юридичний розгляд необхідності запровадження надзвичайного стану та відповідності його введення.

Резолюція 1660 (2009) від 28 квітня 2009 р. «Про ситуацію щодо захисників прав людини в державах – членах Ради Європи»

Resolution 1660 (2009) Situation of human rights defenders in Council of Europe member states

Цим рішенням Парламентська асамблея наголошує на обов'язках і відповідальності держав – членів РЄ щодо гарантування безпеки захисників прав людини шляхом створення належних умов для їх діяльності та використання відповідних механізмів їхнього захисту. Це пов'язано зі зростанням негативних тенденцій у ставленні до захисників прав людини, які неправомірно обвинувачуються у непатріотизмі, екстремізмі, піддаються залякуванням, нападам, жорстокому поводженню, арештам, ув'язненню, позбавленню життя.

Асамблея засуджує подібну негативну практику і підкреслює, що діяльність захисників прав людини безпосередньо пов'язана з правом на свободу вираження поглядів, свободу зборів та об'єднань, особисту недоторканність, справедливий суд, що закріплені Європейською конвенцією з прав людини.

ПАРЄ закликає парламенти держав – членів РЄ здійснити необхідні заходи з метою імплементації декларацій ООН та РЄ стосовно захисників прав людини у національне законодавство, сприяти прийняттю відповідних планів дій/стратегій, розвивати співробітництво з правозахисними організаціями тощо.

Також Асамблея вирішила запровадити щорічне нагородження захисників прав людини Призом ПАРЄ з прав людини.

Резолюція 1662 (2009) від 28 квітня 2009 року «Про діяльність з боротьби проти порушень прав людини за ознакою статі, включаючи викрадення жінок та дівчат»

Resolution 1662 (2009) Action to combat gender-based human rights, including abduction of women and girls

З огляду на виникнення в Європі проблем, пов'язаних з примусовими шлюбами та іншими аналогічними серйозними порушеннями прав людини, спрямованими проти жінок і дівчат, через релігійні чи інші переконання, цим документом ПАРЄ закликає держави-члени вживати заходів на національному і міжнародному рівні для запобігання поширенню такої практики.

Зокрема, Асамблея заохочує держави-члени до: збирання й аналізування статистичних даних про примусові шлюби і вжиття відповідних заходів; внесення змін до законодавства з тим, щоб заборонити та передбачити покарання за примусові шлюби; обміну відповідною інформацією з дотичних питань тощо.

Оскільки зазначена практика здебільшого стосується іммігрантських спільнот в Європі, на міжнародному рівні ПАРЄ закликає до підвищення обізнаності консульського персоналу у питаннях гендерної рівності в країнах походження мігрантів, розвитку процедур співпраці та запровадження відповідних програм в країнах походження мігрантів з метою визначення місцезнаходження та ідентифікації жертв порушення прав людини тощо.

Резолюція 1663 (2009) від 28 квітня 2009 р. «Про жінок у в'язницях»

Resolution 1663 (2009) Women in prison

Цим документом Парламентська асамблея привертає увагу до проблеми збільшення кількості жінок у в'язницях Європи. При цьому зазначається, що ув'язнення має застосовуватися як останній з можливих видів покарання, натомість слід більш широко застосовувати альтернативні заходи, особливо стосовно жінок, які скоїли злочини, не пов'язані з насильством.

Підкреслюється необхідність реформування в'язничної системи та політики у сфері кримінальної юстиції, що сприятиме особливо уважному ставленню до ув'язнених жінок, які є вагітними або мають дітей, а також тих, хто має вади та хронічні захворювання, є громадянами іноземних держав.

Асамблея пропонує державам – членам РЄ здійснити ряд заходів з метою поліпшення умов утримання жінок у в'язницях та слідчих ізоляторах, надання медичних та освітніх послуг, а також створення можливостей для їх реінтеграції у суспільство тощо.

Резолюція 1664 (2009) від 29 квітня 2009 р. «Гуманітарні наслідки війни між Грузією та Росією: результати виконання Резолюції 1648 (2009)»

Resolution 1664 (2009) Humanitarian consequences of the war between Georgia and Russia: follow-up given to Resolution 1648 (2009)

Цим документом Асамблея закликає Грузію та Росію, а також де-факто існуючі влади Північної Осетії та Абхазії продовжувати діалог з метою повної реалізації ряду важливих для всіх сторін заходів, що були закріплені попередніми домовленостями. Зокрема, слід забезпечити:

- належні умови для життєдіяльності населення шляхом відбудови зруйнованого житла та інфраструктури, безперебійного постачання електроенергії, води та газу, надання соціально-освітніх послуг з урахуванням етнокультурних потреб, підтримки громадянських ініціатив щодо допомоги постраждалим та розвитку суспільства;
- можливість переміщеному населенню повернутися на місця попереднього проживання та гарантувати недискримінаційне ставлення;
- можливість перетинати адміністративні кордони Північної Осетії та Абхазії, принаймні з гуманітарними цілями;
- доступ до місць тримання ув'язнених для здійснення моніторингу Європейського комітету проти тортур;
- підтвердження миротворчого та правозахисного мандату і ролі міжнародних організацій – ООН, ОБСЄ та ін.

ПАРЄ звертається до Банку розвитку Ради Європи з проханням і надалі надавати грошові займи або пожертви, підтримку гуманітарним проектам для регіонів, постраждалих від військових дій.

Резолюція 1667 (2009) від 30 квітня 2009 р. «Виробництво продовольства та палива»

Resolution 1664 (2009) Growing food and fuel

У резолюції зазначається, що збільшення виробництва біопалива дозволило, з одного боку, зменшити залежність від

викопних енергоносіїв, однак, з іншого боку, призвело до скорочення посівних площ під вирощування харчових продуктів, а також до зростання, порівняно з викопними видами палива, викидів парникових газів. Крім того, продукти згорання біопалива чинять негативний вплив на здоров'я людей, навіть більший, ніж продукти згорання традиційних видів палива.

Збільшення площ під вирощування біомаси для виробництва палива призводить до зменшення площ лісів та трав'яних масивів, а також несе із собою загрозу неконтрольованого поширення агресивних неендемичних видів рослин поза межі їх культивації. З іншого боку, кількості зернових, що витрачаються на виробництво палива, необхідного на одну лише заправку вантажного автомобіля, було б достатньо, аби прогодувати одну людину протягом року. Збільшення вирощування біомаси для виробництва палива призводить також до зростання ціни харчових продуктів (за даними Світового Банку – до 75 %).

У цьому контексті ПАРЄ висловила здивування щодо рішення ЄК надати всіляку підтримку виробництву біопалива всупереч застереженням вчених та громадськості, а також її заявою, що вирощування біомаси для виробництва палива має лише незначний вплив на зростання цін на харчові продукти, та рішенням збільшити до 2020 року частку біопалива у загальному обсязі споживаного палива до 10%.

ПАРЄ закликала уряди країн, що входять до Ради Європи, серйозно переглянути свої позиції у питанні виробництва та споживання біопалива, зважаючи на його як позитивні, так і негативні наслідки.

Резолюція 1668 (2009) від 29 травня 2009 р. «Заборона касетних боєприпасів»

Resolution 1668 (2009) Ban on cluster munitions

У документі зазначається, що касетні боєприпаси в силу своєї конструкції не можуть розрізняти цивільні та військові об'єкти. За статистичними даними, зібраними у країнах та регіонах, де застосовувалися касетні боєприпаси, 94 % їх жертв є цивільні особи. Ця зброя становить загрозу не тільки при безпосередньому застосуванні, а ще довго по ньому, оскільки не всі заряди

вибухають одразу. Значна кількість зарядів, що не вибухнули, залишається у землі, це надовго виводить значні земельні площі з економічного вжитку, створює загрозу життєдіяльності людей у багатьох сферах.

На сьогодні мільйони одиниць касетних боєприпасів все ще зберігаються в арсеналах багатьох країн. У разі їх потрапляння у країни або розпорядження осіб, що ігнорують міжнародне гуманітарне право, наслідки для цивільного населення у зонах конфліктів будуть катастрофічними.

Саме тому ПАРЄ вважає, що проблему касетних боєприпасів слід розв'язати якнайшвидше, ще до того, як ця зброя почне використовуватися, а ситуація стане ще складнішою, ніж сьогодні.

ПАРЄ наполегливо радить урядам держав-членів вжити усіх заходів з метою досягнення повної заборони виробництва, використання, переміщення та зберігання касетних боєприпасів у всьому світі.

Резолюція 1669 (2009) від 29 травня 2009 р. «Права дівчат сьогодні – права жінок завтра»

Resolution 1669 (2009) The rights of today's girls – the rights of tomorrow's women

У цьому документі ПАРЄ наголошує на абсолютній неприпустимості насильства щодо дівчат і необхідності запобігання всіх форм дискримінації щодо них, як то – педофілія, статеве каліцтво, примусові та дитячі шлюби та ін. Також підкреслюється необхідність подолання застарілих стереотипів щодо жіночих обов'язків у колі сім'ї й забезпечення можливостей індивідуального розвитку дівчат, що сприятиме їх успішності в майбутньому житті.

Асамблея закликає держави – члени РЄ ратифікувати Конвенцію про заборону усіх форм дискримінації щодо жінок та протокол до неї, скасувати усі національні правові норми та положення дискримінаційного характеру, а також запровадити ряд культурно-освітніх заходів з дотримання гендерної рівності у приватному та громадському житті.

Резолюція 1670 (2009) від 29 травня 2009 р. «Про сексуальне насильство щодо жінок під час збройних конфліктів»

Resolution 1670 (2009) Sexual violence against women in armed conflict

Цим документом Асамблея проголошує, що сексуальне насильство щодо жінок під час збройних конфліктів є абсолютно неприпустимим та загрожує небезпечними руйнівними наслідками не тільки для постраждалих, але й суспільстві в цілому. Підкреслюється, що ці жорстокі дії є злочинами не тільки проти людської гідності, але й проти людяності. При цьому наголошується, що ці злочини не переслідуються у судовому порядку не тільки у місцевих, а й у міжнародних судах, зокрема Європейському суді з прав людини, не зважаючи на їх масштабний та організований характер (приклад – спеціальні табори для утримання жінок з метою здійснення фізичного насильства, що існували під час Балканських війн).

ПАРЄ підкреслює відповідальність Ради Європи стосовно дотримання прав людини на території її держав-членів та просування демократичних принципів за її межами. Тому парламентарії закликають держави – члени РЄ виконувати резолюції 1325 (2000) і 1820 (2008) Ради Безпеки ООН, вдосконалити відповідне національне законодавство, яке б гарантувало повноцінний захист прав жінок, постраждалих від таких злочинів, та забезпечувало гендерну рівність; формувати склад миротворчих місій з врахуванням гендерного аспекту і надавати їм мандат захищати цивільне населення від сексуального насильства.

Резолюція 1672 (2009) від 23 червня 2009 р. «Діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у 2008: зміцнення економічної та демократичної стабільності»

Resolution 1672 (2009) The activities of the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) in 2008: reinforcing economic and democratic stability

У резолюції зазначається вагоме значення Угоди про співробітництво, підписаної у 1992 році між Радою Європи та ЄБРР як базового документа, що регулює їхню взаємодію, а також підкреслюється, що нагальність прийняття цього документа обумовлена економічною кризою, що охопила країни Європи, в яких діє ЄБРР.

ПАРЄ серйозно стурбована впливом кризи на умови життя людей у тих державах Європи, що користуються допомогою ЄБРР, насамперед у Балканських країнах, державах Південного Кавказу, а також в Україні та Молдові. Зокрема завважується, що в Україні Банк збільшив кількість своїх проєктів, а сама наша країна залишається другим за важливістю об'єктом, в якому здійснюються операції ЄБРР. Ці проєкти, зокрема, стосуються індустріального сектору, розвитку національних ринків капіталу, сприяння підвищенню ефективності енергетики та покращання інфраструктури. Втім, основною проблемою в Україні все ще залишається ненадійність банківського сектору.

Відзначаючи антикризовий внесок ЄБРР, ПАРЄ водночас наголошує на необхідності посилення його операцій задля подолання кризи. При цьому підкреслюється необхідність кращої координації діяльності ЄБРР із заходами МВФ, Європейської Комісії та Європейського інвестиційного банку з метою уникнення дублювання зусиль.

У документі визначено критерії покращення спільної діяльності Ради Європи та ЄБРР та наголошено, що, незважаючи на усі труднощі, соціальні та економічні права людини мають поважатися.

Резолюція 1673 (2009) від 23 червня 2009 р. «Про виклики фінансової кризи світовим економічним інституціям»

Resolution 1673 (2009) The challenges of the financial crisis to the world economic institutions

У документі зазначається, що фінансова криза поновила та активізувала увагу до ролі та релевантності світових економічних та фінансових інституцій та управління ними, що значною мірою пов'язано з необхідністю визначення ефективності їхніх повноважень у подоланні кризи, а також їхньої ролі у запобіганні подібних явищ.

Підтверджуючи у цьому контексті свою Резолюцію 1651 (2009), ПАРЄ привертає увагу до викладених у ній принципів, яких слід дотримуватися у пошуках виходу з криз, зокрема до необхідності захисту соціальних та економічних прав громадян.

ПАРЄ вважає, що головним викликом, з яким стикаються міжнародні фінансові інституції (МВФ, міжнародні банки розвитку,

а також уряди, що їх фінансують), є необхідність забезпечити адекватну глобальну ліквідність та стабільність з метою відновлення економічного росту та зайнятості. Міжнародні фінансової інститути повинні також відіграти вирішальну роль у відновленні довіри до міжнародної фінансової системи, сприяючи покращенню її регуляторної мережі. Найвищою метою має бути відновлення міжнародної банківської системи. Аби уникнути аналогічних криз у майбутньому вивчатиметься можливість запровадження глобальних регуляторів світових ринків, буде реформовано міжнародну резервну систему, розглянуто можливість створення міжнародного суду з банкрутства.

ПАРЄ звертається до всіх парламентів держав – членів Ради Європи із закликом якнайсерйозніше поставитися до питання виділення їхніми країнами коштів міжнародним фінансовим інституціям.

Резолюція 1674 (2009) від 23 червня 2009 р. «Про перегляд повноважень української делегації у зв'язку із наявністю суттєвих причин (правило 9 Регламенту Парламентської асамблеї)»

Resolution 1674 (2009) Reconsideration on substantive grounds of previously ratified credentials of the Ukrainian delegation (Rule 9 of the Assembly's Rules of Procedure)

Цим документом Парламентська асамблея наголошує на проблемі, що виникла у зв'язку з тим, що тривалий час залишається невирішеним питання про призначення судді від України до Європейського Суду з прав людини.

Зауважується, що Україна створила проблему з відкликанням попереднього та наданням нового списку кандидатів на посаду судді. Проте було призначено тимчасового суддю, якого не було обрано Парламентською асамблеєю, що, на погляд експертів, підриває статус Суду та роль ПАРЄ.

Парламентарії вирішили не позбавляти парламентську делегацію України її повноважень за умов, що органи влади України негайно ухвалюють рішення щодо цього питання, а також рекомендують Комітету міністрів звернутися до Європейського Суду з прав людини з проханням підготувати консультативний висновок, що має стосуватися не лише права країни відкликати

список кандидатів, а й правомірності відмови України надати ім'я третього кандидата.

Резолюція 1675 (2009) від 24 червня 2009 р. «Стан прав людини в Європі: потреба у викоріненні безкарності»

Resolution 1675 (2009) The state of human rights in Europe: the need to eradicate impunity

Цей документ відображає рішучість Асамблеї вимагати від держав – членів РЄ надати боротьбі з безкарністю винних у серйозних порушеннях прав людини пріоритетності. Це особливо стосується злочинів, скоєних за участі або потурання посадовців. У зв'язку з цим парламентарії висловлюють впевненість, що повне та швидке виконання рішень Європейського суду з прав людини у випадках безкарності є гарантією розв'язання цієї проблеми.

У резолюції наведено перелік випадків, причин та форм безкарності у справах стосовно порушення прав різних вразливих груп населення і запропоновано шляхи розв'язання проблеми.

ПАРЄ закликає Комітет міністрів розробити директивний документ РЄ з питань боротьби з безкарністю, який врахує досвід діяльності Європейського суду з прав людини та Європейського комітету проти тортур, роботу КМ щодо моніторингу виконання рішень Суду, положення раніше прийнятих актів Асамблеї, ООН і неурядових організацій, що працюють у цій сфері. Крім того, Асамблея прийняла рішення вивчити можливість заснування незалежного Європейського комітету з питань розслідування фактів серйозних та систематичних порушень прав людини.

Резолюція 1676 (2009) від 24 червня 2009 р. «Про стан прав людини в Європі та прогрес моніторингової процедури, здійснюваної Асамблеєю»

Resolution 1676 (2009) The state of human rights in Europe and the progress of the Assembly's monitoring procedure

Цим документом ПАРЄ підкреслює важливість роботи її Комітету з нагляду за виконанням державами – членами РЄ почесних обов'язків та зобов'язань (Моніторингового комітету). Сьогодні його діяльність поширюється на 11 країн: Албанію, Вірменію, Азербайджан, Боснію та Герцеговину, Грузію, Молдову, Монако, Чорногорію, Російську Федерацію, Сербію, Україну, а

також у контексті постмоніторингового діалогу – на Болгарію, Грецію, Колишню Югославську Республіку Македонію.

Зазначається, що більшість з названих країн виконали формальні зобов'язання ратифікувати акти РЄ щодо захисту прав людини. При цьому зазначається, що дієвий захист прав людини може відбуватися тільки за умов наявності доступу до ефективних засобів такого захисту і функціонування справедливого та неупередженого суду.

У зв'язку з цим наголошується на необхідності:

- реформування судової системи та прокуратури;
- поліпшення умов утримання у тюрмах та в установах попереднього ув'язнення;
- припинення практики жорстокого поводження з боку представників правоохоронних органів;
- запровадження демократичного контролю за діяльністю органів, які застосовують зброю – правоохоронних органів та армії;
- гарантування права на свободу вираження поглядів, у т. ч. через ЗМІ, права на мирні збори, права на свободу віросповідання тощо;
- забезпечення виконання рішень Європейського суду з прав людини;
- сприяння зміцненню державної ідеології рівності та недискримінації;
- вирішення проблем біженців та переміщених осіб та т. ін.

Асамблея вважає, що демократичний нагляд за діяльністю урядів має здійснюватися парламентами держав – членів РЄ з урахуванням періодичних доповідей за результатами моніторингу щодо виконання обов'язків та зобов'язань.

Резолюція 1679 (2009) від 25 червня 2009 р. «Ядерна енергетика та сталий розвиток»

Resolution 1679 (2009) Nuclear energy and sustainable development

У резолюції зазначається широкий спектр підходів до ядерної енергетики в різних країнах світу, що інколи є взаємовиключними. В цьому контексті ПАРЄ привертає увагу до актуальності таких своїх документів, як Резолюція 1435 (2005) та Резолюція 1588 (2007).

Зазначається, що сьогодні на атомну енергію припадає 17% у світовій енергетиці. Багато країн планують збільшити виробництво електроенергії на АЕС. Зокрема, Японія планує довести її частку до 40% в енергетичних потребах країни. Деякі країни планують розпочати будівництво власних АЕС, наприклад, Польща. Рішення на користь розвитку власної ядерної енергетики рядом європейських країн не останньою чергою було зумовлене кризою у газопостачанні, що мала місце у січні 2009 р.

Водночас ПАРЄ наголошує, що атомної енергія не може розглядатися як «стала», оскільки запаси енергоносіїв є вичерпними. Крім того, залишається ще проблема безпечної утилізації відходів з АЕС.

У цьому контексті ПАРЄ вважає, що міжнародна спільнота повинна ефективно вирішити такі три взаємопов'язані проблеми: енергетична безпека, економічне зростання та захист довкілля.

Ядерна енергетика має значний потенціал для забезпечення економічного зростання, особливо у країнах, що розвиваються. При цьому питання безпеки мають посідати чільне місце у програмах її розвитку.

Задля забезпечення розвитку безпечного виробництва електроенергії на АЕС ПАРЄ пропонує заснувати міжнародну структуру з ядерної енергетики, яка б ґрунтувалася на широкому міжнародному співробітництві та активній участі всіх зацікавлених країн, наприклад, через створення міжнародних центрів з утилізації відходів ядерного палива під наглядом Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ).

ПАРЄ вирішила організувати парламентське обговорення майбутнього ядерної енергетики з метою узагальнення різних точок зору з цієї проблеми.

Резолюція 1680 (2009) від 26 червня 2009 р. «Про заснування Парламентською асамблеєю статусу «Партнер демократії»»

Resolution 1680 (2009) Establishment of a «Partner for democracy» status with the Parliamentary Assembly

Цим документом ПАРЄ засновує статус «Партнер демократії» для парламентів країн Північного Середземномор'я, Близького Сходу та Центральної Азії, що мають спільний кордон з Радою Європи, але не є її членами та налаштовані на міжкультурний і міжрелігійний діалог заради дотримання демократичних принципів, якими керується РЄ, – забезпечення загальноновизнаних основоположних прав людини, верховенство права та демократії.

Відповідно передбачається внесення змін до Регламенту Асамблеї, які відображатимуть процедуру подачі заявки на отримання такого статусу, а також права та обов'язки парламентів країн цих регіонів. Зокрема, парламентські делегації користуватимуться правом брати участь у діяльності Асамблеї та просуватимуть у своїй країні цінності Ради Європи – плюралістичну та гендернозорієнтовану демократію, широке партійне представництво у парламенті, вільні та чесні вибори, заборону смертної кари.

Резолюція 1681 (2009) від 26 червня 2009 р. «Про нагальність боротьби із так званими злочинами проти честі»

Resolution 1681 (2009) The urgent need to combat so-called «honour crimes»

Цей документ відображає рішення ПАРЄ щодо нагальної необхідності консолідувати зусилля держав – членів Ради Європи, їх урядів, парламентів та громадськості у напрямі забезпечення припинення злочинів проти гідності, яким піддаються головним чином жінки у патріархічних та фундаменталістських суспільствах.

Асамблея наголошує, що такі злочини, як «вбивства з мотивів честі», насильство, знущання та тортури, обмеження права на вільні збори, втручання у здійснення вибору подружжя та ін. є серйозним порушенням основоположних прав людини. Отже, державам – членам РЄ слід у рамках спеціально розроблених національних програм викорінювати практику потурання таким злочинам, обумовлену культурними та релігійними традиціями. Пропонується прийняти відповідне законодавство, яке б встановлювало

відповідальність за ці злочини, зокрема кримінальну, норми щодо захисту прав їх жертв, а також здійснювати інформаційно-освітні заходи з метою формування відповідного розуміння проблематики різними верствами населення та професійних навичок у представників правоохоронних органів.

Рекомендація 1865 (2009) від 27 квітня 2009 р. «Захист прав людини в надзвичайних ситуаціях» (попередня редакція)

Recommendation 1865 (2009) The protection of human rights in emergency situations (provisional edition)

Парламентська асамблея Ради Європи закликає підвищити рівень ретельності перевірки випадків оголошення надзвичайного стану, запровадити демократичний нагляд, підвищити швидкість реакції органів РЄ на події та механізмів контролю за дотриманням прав людини, а також засуджує зловживання, що мають місце внаслідок оголошення надзвичайного стану.

Асамблея пропонує Комітету Міністрів розглянути можливість надання Генеральному Секретарю повноваження щодо запиту додаткової інформації під час або після введення надзвичайного стану.

ПАРЄ також рекомендує доповнити список невід'ємних прав, зазначених у ст. 15 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, особливо тих, призупинення реалізації яких не виправдане навіть у надзвичайних ситуаціях.

Рекомендація 1866 (2009) від 28 квітня 2009 р. «Про ситуацію щодо захисників прав людини в державах – членах Ради Європи»

Recommendation 1866 (2009) Situation of human rights defenders in Council of Europe member states

Цим документом ПАРЄ привертає увагу до питання захисту осіб та неурядових організацій, що займаються захистом прав людини, і вважає необхідним сприяти їх діяльності, використовуючи усі наявні інструменти та відповідні органи Ради Європи, зокрема інститут Комісара РЄ з прав людини.

Парламентарії рекомендують державам – членам РЄ всебічно підтримувати діяльність захисників прав людини, припинити

практику порушення їх прав: неправомірні арешти, жорстоке поводження, викрадення, несправедливе засудження та ув'язнення, і натомість сприяти їх захисту за ризикових обставин, а також підвищенню загальносуспільної обізнаності про їх діяльність і здійсненню інформаційно-освітніх заходів для працівників правоохоронних органів і засобів масової інформації.

Рекомендація 1868 (2009) від 28 квітня 2009 року «Про діяльність із боротьби проти порушень прав людини за ознакою статі, включаючи викрадення жінок та дівчат»

Recommendation 1868 (2009) Action to combat gender-based human rights, including abduction of women and girls

З огляду на ситуацію, що склалася в Європі з порушенням прав людини за ознакою статі, зокрема викрадення та інші аналогічні дії, спрямовані проти жінок і дівчат, а також враховуючи свою Резолюцію 1662 (2009), ПАРЄ звертається до Комітету міністрів з проханням якнайшвидше розробити проект конвенції з боротьби проти найсерйозніших та найбільш поширених форм насильства, спрямованих проти жінок. З цією метою необхідно створити на рівні РЄ уніфіковану систему збирання статистичних даних щодо зазначених порушень та забезпечити належне врахування результатів її роботи, у тому числі на національному рівні.

Також ПАРЄ закликає Європейський центр за глобальну взаємозалежність і солідарність (Центр Північ – Південь) активізувати реалізацію своїх програм щодо гендерної рівності та боротьби з насильством за ознакою статі.

Рекомендація 1869 (2009) від 29 квітня 2009 р. «Гуманітарні наслідки війни між Грузією та Росією: результати виконання Резолюції 1648 (2009)»

Recommendation 1869 (2009) Humanitarian consequences of the war between Georgia and Russia: follow-up given to Resolution 1648 (2009)

Цим документом Парламентська асамблея визнає, що Рада Європи має відігравати важливу роль щодо Грузії, Північної Осетії та Абхазії.

У зв'язку з цим парламентарії рекомендують Комітету міністрів РЄ:

- продовжувати співпрацю з Європейським Союзом, ОБСЄ, ООН та іншими міжнародними організаціями щодо врегулювання проблем у регіоні конфлікту;
- розробити та прийняти план дій, який акцентуватиме увагу на захисті прав людини та просуванні міжнародних гуманітарних стандартів;
- надавати всебічну підтримку та необхідне фінансування Офісу Комісара з прав людини РЄ для реалізації програм в Північній Осетії та Абхазії;
- готувати регулярні звіти Генеральному Секретарю РЄ щодо ситуації із захистом прав людини в цьому регіоні, особливо стосовно переміщених осіб та біженців;
- взяти на себе ініціативу з підтримки діалогу між сторонами конфлікту і міжнародними інституціями;
- підтримувати громадські ініціативи щодо поліпшення становища людей, зокрема молоді, та розвитку суспільства у постконфліктних умовах.

Рекомендація 1870 (2009) від 29 травня 2009 р. «Про захист фінансової допомоги, наданої державами – членами Ради Європи бідним країнам, від фінансових фондів, відомих як «фонди-стерв'ятники»¹»

Recommendation 1870 (2009) Protecting financial aid granted by Council of Europe member states to poor countries against financial funds known as “vulture funds”

Цим документом ПАРЕ намагається привернути увагу урядів держав – членів РЄ до ризиків, що можуть виникнути у найбідніших країнах, з боку певних фінансових компаній, відомих як «фонди-стерв'ятники», що займаються реструктуризацією боргів.

Наголошується, що на тлі безпрецедентної економічної кризи ці компанії скуповують борги країн, що фактично готуються до списання, та звертаються до суду з проханням відшкодувати їх у повному обсязі. Парламентарії зазначають необхідність

¹ Фонди-стерв'ятники (vulture funds) – інвестиційні фонди, що інвестують у знецінену нерухомість та компанії з метою отримання значного прибутку після їх реконструкції та, як результат, зростання ціни.

встановлення ретельного контролю за діяльністю на ринку таких послуг, а також запровадження ефективних заходів щодо попередження зловживань та боротьби з ними, у т. ч. шляхом блокування виконання рішень закордонних судів, прийнятих на користь таких компаній, та розгляд відповідних справ у національних судах, запровадження правил належної поведінки, вдосконалення положень угод, за якими надається фінансова допомога тощо.

Рекомендація 1871 (2009) від 29 травня 2009 р. «Заборона касетних боєприпасів»

Recommendation 1871 (2009) Ban on cluster munitions

У цьому документі ПАРЄ з посиланням на Резолюцію 1668 (2009) рекомендує Комітету міністрів надіслати згадану резолюцію урядам держав-членів та звернутися до них з проханням враховувати її положення при розгляді питання щодо заборони касетних боєприпасів в їхніх країнах. ПАРЄ закликає держави-члени активно підтримати кампанію з ратифікації Конвенції про касетні боєприпаси, особливо держави, що є основними виробниками та експортерами зазначеного виду озброєнь, аби тим самим дати приклад своїм сусідам.

Поки ці країни не стали учасницями згаданої Конвенції, Комітету міністрів рекомендовано запросити їх підписати та ратифікувати Протокол V від 28 листопада 2003 року «Про вибухонебезпечні предмети – наслідки війни» до Конвенції ООН 1980 року про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, яким частково забезпечується розв'язання проблеми касетних боєприпасів і зменшується загроза для цивільних осіб у разі застосування цих видів озброєнь.

Рекомендація 1872 (2009) від 29 травня 2009 р. «Права дівчат сьогодні – права жінок завтра»

Recommendation 1872(2009) The rights of today's girls – the rights of tomorrow's women

Цим документом Асамблея, посилаючись на рекомендації, прийняті у 2007 та 2008 рр., спонукає Комітет міністрів до більш активних дій у напрямі зміцнення гендерної рівності.

Зокрема, пропонується приділяти увагу питанням захисту дівчат від будь-яких форм насильства та дискримінації за ознакою статі й, у контексті подолання стереотипів, пов'язаних із подібним ставленням, започаткувати загальноєвропейський проект у сфері освіти, який має сприяти формуванню більш егалітарного та демократичного суспільства.

Рекомендація 1873 (2009) від 29 травня 2009 р. «Про сексуальне насильство щодо жінок під час збройних конфліктів»

Recommendation 1873 (2009) Sexual violence against women in armed conflict

Цим документом Асамблея зауважує, що Комітет міністрів РЄ має опікуватися дотриманням прав жінок як на території держав – членів Ради Європи, так і за її географічними межами. У зв'язку з цим пропонується у процесі розробки нової конвенції РЄ стосовно попередження та боротьби з насильством щодо жінок приділити увагу проблемі сексуального насильства щодо жінок під час збройних конфліктів.

ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів надавати допомогу державам-членам у розробці національного законодавства, що, зокрема, гарантує прийняття справедливого рішення щодо покарання винних у кожному такому злочині, надання постраждалим жінкам статусу жертв війни, а також належної медичної та психологічної допомоги з метою їх повної реабілітації.

Зазначається, що підставою для подібного ставлення до жінок є у т. ч. й досі поширена модель патріархального суспільства, а отже подоланню проблеми сприятиме зміцнення ідеології гендерної рівності, спільна діяльність чоловіків і жінок з попередження та розв'язання конфліктів.

Рекомендація 1875 (2009) від 23 червня 2009 р. «Про перегляд повноважень української делегації у зв'язку з наявністю суттєвих причин (правило 9 Регламенту Парламентської асамблеї)»

Recommendation 1875 (2009) Reconsideration on substantive grounds of previously ratified credentials of the Ukrainian delegation (Rule 9 of the Assembly's Rules of Procedure)

Цим документом ПАРЄ підкріплює своє рішення підтвердити повноваження української парламентської делегації, які були поставлені під сумнів у зв'язку з тим, що протягом тривалого періоду не було затверджено кандидатуру судді від України до Європейського суду з прав людини.

Асамблея рекомендує Комітету міністрів з цього приводу звернутися до Європейського суду з прав людини за консультативним висновком стосовно не лише права країни відкликати список кандидатів, а й правомірності відмови України надати ім'я третього кандидата.

Рекомендація 1876 (2009) від 24 червня 2009 р. «Стан прав людини в Європі: потреба у викоріненні безкарності»

Recommendation 1876 (2009) The state of human rights in Europe: the need to eradicate impunity

Цим документом Асамблея висловлює переконання в тому, що зупинення безкарності порушників, підбурювачів та організаторів серйозних порушень прав людини має стати пріоритетом діяльності Ради Європи, оскільки є засобом забезпечення верховенства права.

Парламентарії закликають Комітет міністрів прискорити розробку директивного документа РЄ з питань прав людини та боротьби з безкарністю, включити положення про боротьбу з безкарністю у справах, що стосуються насильства за гендерною ознакою, до тексту нової конвенції РЄ щодо насильства проти жінок, підвищити ефективність діяльності з моніторингу виконання рішень Європейського суду з прав людини, а також вивчити можливість заснування незалежного Європейського комітету з питань розслідування фактів серйозних та систематичних порушень прав людини.

Рекомендація 1877 (2009) від 24 червня 2009 р. «Люди, забуті Європою: захищаючи людські права осіб, які тривалий час перебувають у статусі переміщених»

Recommendation 1877 (2009) Europe's forgotten people: protecting the human rights of long-term displaced persons

Цим документом Асамблея вкотре привертає увагу урядів держав – членів РЄ до необхідності вирішення питання щодо захисту прав людини стосовно осіб, які мають статус переміщених, у контексті відповідних правових норм Ради Європи та ООН.

Підкреслюється важливість спільних узгоджених дій міжнародних організацій, національних та місцевих органів влади у напрямі ухвалення політичних рішень, вдосконалення законодавчих норм та їх реалізації. Наголошується на особливій відповідальності міжнародних організацій за надання фінансової та технічної допомоги, що є суттєвим з огляду на глобальну економічну кризу.

ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів спільно з урядами відповідних держав-членів здійснити низку заходів, що включатимуть, зокрема, гарантування належних умов проживання, надання гуманітарної допомоги, отримання компенсацій за втрачене майно, соціально-економічну реінтеграцію, задоволення культурно-освітніх потреб тощо.

Рекомендація 1878 (2009) від 25 червня 2009 р. «Про фінансування державного телерадіомовлення»

Recommendation 1878 (2009) The funding of public service broadcasting

ПАРЄ рекомендує європейським урядам і надалі підтримувати державне телебачення та радіомовлення, виділяючи необхідні кошти, водночас гарантуючи їх професійну незалежність. Зауважується, що саме державні ЗМІ мають бути джерелом об'єктивної інформації та висловлення різнобічних політичних поглядів, а також мають забезпечувати безкоштовний доступ до культурно-освітніх програм та задовольняти потреби меншин і осіб з обмеженими можливостями. Таким чином, державне телебачення та радіомовлення, надаючи якісні послуги, сприяють міжкультурному взаєморозумінню, соціальній інтеграції та формуванню ставлення громадськості до демократичних процесів.

Підкреслюється, що за умов ринкової конкуренції між державними та приватними послугами з трансляції передач існують різноманітні моделі фінансування, які залежать від певних національних традицій та особливостей.

Асамблея схвалює План дій з підтримки державних ЗМІ, прийнятий цього року, і закликає парламенти та уряди держав – членів Ради Європи усіляко підтримувати діяльність державного мовлення.

Рекомендація 1879 (2009) від 25 червня 2009 р. «Відновлювані види енергії та довкілля»

Recommendation 1879 (2009) Renewable energies and the environment

В документі зазначається, що сучасні системи енергопостачання характеризуються надмірним споживанням викопних енергоносіїв та нездатністю вирішити проблеми постачання енергії, а традиційні системи генерування енергії дедалі менше задовольняють потреби суспільства у доступних та чистих видах енергії.

Відповідно, ПАРЄ бажає якнайшвидше побачити, наскільки це можливо, вжиття заходів зі сталої реструктуризації енергетичної системи та відновлення відповідності генерування енергії вимогам енергетичної безпеки та захисту довкілля.

Реструктуризація енергетичної системи має бути спрямована на забезпечення швидкої та всеохоплюючої доступності відновлюваних видів енергії. Використання сонячної, вітряної геотермальної та гідроенергії в реальних умовах не має обмежень та не потребує додаткових витрат. Крім того, виробництво цих видів енергії не чинить негативного впливу на довкілля. Те саме стосується біомаси – за умови, що її виробництво відбувається на сталій основі та не перешкоджає виробництву харчових продуктів.

Відновлювані види енергії також забезпечують довгострокову енергетичну безпеку, оскільки дозволяють широко використовувати місцеві джерела виробництва енергії. Ще однією їх перевагою є те, що вони можуть використовуватися на децентралізованій основі. Отже, велика кількість малого та середнього за потужністю енергогенеруючого обладнання може забезпечити потреби в енергії

цілої країни та, своєю чергою, створити ефективний ринок для енерговиробників та конкуренцію для сучасних монополістів.

ПАРЄ впевнена в тому, що податкові та інші економічні преференції виробникам енергії з відновлюваних джерел дозволять зробити їх максимально ефективними та прибутковими, причому – без негативних наслідків для довкілля. Створення таких потужностей виробництва електроенергії з використанням відновлюваних енергоносіїв має стати пріоритетним.

Задля успішності згаданих підходів щодо забезпечення сталості енергозабезпечення доцільно, на думку ПАРЄ, створити пертинентне агентство, завданням якого стане просування проектів з відновлюваних видів енергії.

Рекомендація 1880 (2009) від 26 червня 2009 р. «Викладання історії у конфліктних та постконфліктних регіонах»

Recommendation 1880 (2009) History teaching in conflict and post-conflict areas

ПАРЄ, посилаючись на свою Рекомендацію 1283 (1996) щодо історії та вивчення історії в Європі та підтверджуючи, що «історія також має ключову політичну роль у сучасній Європі ... може сприяти більшому взаєморозумінню, толерантності та довірі між окремими особами та між народами Європи, або ж вона може стати силою поділу, жорстокості та нетерпимості», вважає, що викладання історії може бути інструментом підтримання миру та примирення у конфліктних та постконфліктних регіонах, досягнення толерантності та порозуміння у разі, якщо йдеться про такі феномени як міграція, імміграція та демографічна ситуація, що змінюється.

Сьогодні міжнародною спільнотою вже визнано, що може існувати багато поглядів та інтерпретацій [історичних подій], які ґрунтуються на свідченнях. Більшу цінність, аніж власне викладання історії як таке, що може посилити найбільш негативні прояви націоналізму, має багатомірний перспективний підхід [до історичних подій], що допомагає та заохочує студентів до поважання різноманіття та культурних розбіжностей у світі, що дедалі глобалізується.

У цьому контексті ПАРЄ закликає до повної реалізації положень Білої Книги стосовно міжкультурного діалогу «Жити

разом як рівні у гідності», започаткованого у травні 2008 р. задля сприяння розробці настанов для викладачів історії щодо толерантності та міжкультурного діалогу.

Рекомендація 1881 (2009) від 26 червня 2009 р. «Про нагальність боротьби із так званими злочинами проти честі»

Recommendation 1881 (2009) The urgent need to combat so-called «honour crimes»

Цим документом Асамблея рекомендує Комітету міністрів РЄ розробити стратегію щодо припинення злочинів проти честі, яка має передбачати подолання явища «соціального сприйняття» таких злочинів, заборону будь-яких юридичних підстав для їх виправдання (у т. ч. релігійний контекст) та запобігання уникненню кримінальної відповідальності за їх скоєння.

ПАРЄ вважає необхідним розроблення спеціального протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, який має визначити гендерну рівність як одне з основоположних прав людини, а також радить при розробці Конвенції з питань попередження та боротьби з насильством проти жінок та домашнім насильством акцентувати увагу на питанні злочину проти честі.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Рішення Комісії від 20 квітня 2009 року про створення експертної групи з безпеки Європейських глобальних навігаційних супутникових систем (GNSS/ГНСС)² (2009/334/ЄС)

Commission Decision of 20 April 2009 establishing an expert group on the security of the European GNSS systems (2009/334/EC)

Згідно з цим Рішенням створюється експертна група з безпеки Європейських глобальних навігаційних супутникових систем (ГНСС), що йменуватиметься Рада з безпеки Європейських ГНСС (далі – Рада). Рада надаватиме допомогу Комісії у питаннях імплементації законодавства щодо безпеки ГНСС, а Комісія повинна регулярно консультиватися з Радою і враховувати її висновки в повному обсязі.

До складу Ради мають входити по одному представнику з числа визнаних експертів у сфері безпеки і захисту глобальних навігаційних супутникових систем від кожної держави-члена, а також один представник від Комісії.

Це Рішення набирає чинності з дня його прийняття Комісією та має бути опубліковане в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/16/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про портовий державний контроль

Directive 2009/16/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on port State control

Цю Директиву спрямовано на радикальне скорочення кількості нестандартних (таких, що не відповідають технічним умовам) суден у водах, що перебувають під юрисдикцією держав-членів.

Відповідно до положень цього документа це досягатиметься шляхом:

- підвищення рівня відповідності міжнародному праву та пертинентному законодавству Співтовариства щодо безпеки на морі, захисту морського середовища та умов

² Global Navigation Satellite System (GNSS) – Глобальна навігаційна супутникова система (ГНСС).

проживання та праці на борту суден, що ходять під будь-яким прапором;

- встановлення портом держави спільних критеріїв контролю за суднами та гармонізованих процедур перевірки та виявлення, що ґрунтуються на експертизі та досвіді Організації паризького меморандуму.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про запровадження основоположних принципів регулювання розслідування нещасних випадків у секторі морського транспорту та внесення змін до Директиви Ради 1999/35/ЄС та Директиви 2002/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради

Directive 2009/18/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 establishing the fundamental principles governing the investigation of accidents in the maritime transport sector and amending Council Directive 1999/35/EC and Directive 2002/59/EC of the European Parliament and of the Council

Мета цієї Директиви – підвищити безпеку на морі та запобігти його забрудненню з суден, а також знизити у майбутньому ризик виникнення нещасних випадків на морі шляхом:

- сприяння невідкладному проведенню розслідувань щодо безпеки та належного аналізу нещасних випадків та аварій на морі для визначення їх причин;
- забезпечення вчасного та докладного звітування про розслідування щодо безпеки та надання пропозицій щодо усунення наслідків.

Розслідування згідно з цією Директивою мають спрямовуватися не на визначення відповідальності чи ступеню вини, а лише на проведення ретельного розслідування, встановлення причин нещасного випадку та здійснення заходів щодо уникнення його повторення.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про дотримання вимог держави прапору

Directive 2009/21/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on compliance with flag State requirements

Метою цього документа є забезпечення ефективного та узгодженого виконання державами-членами своїх зобов'язань як держав прапору та посилення безпеки і запобігання забрудненню моря з суден, що ходять під прапором держави-члена.

Директивою встановлюються умови надання дозволу судну ходити під прапором держави-члена.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про судові заборони для захисту інтересів споживачів (кодифікована версія)

Directive 2009/22/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on injunctions for the protection of consumers' interests (Codified version)

Метою цієї Директиви є зближення законів, регламентів та адміністративних положень держав-членів, що стосуються позовів щодо судової заборони, спрямованої на захист колективних інтересів споживачів, з метою забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку.

Порушенням у значенні цього документу вважається будь-яка дія, що суперечить положенням Директив, перелік яких надано у Додатку I до цієї Директиви.

Директива набирає чинності з 29 грудня 2009 р.

Директива 2009/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про правовий захист комп'ютерних програм (кодифікована версія)

Directive 2009/24/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the legal protection of computer programs (Codified version)

Згідно з положеннями цієї Директиви держави-члени мають захищати комп'ютерні програми авторським правом як літературні твори у значенні Бернської конвенції про охорону літературних і

художніх творів (для цілей цієї Директиви термін «комп'ютерні програми» включає також підготовчий проектний матеріал).

Захист застосовується до будь-якої форми вираження комп'ютерної програми, за винятком ідей та принципів, що лежать в основі будь-якого з елементів програми, включаючи її інтерфейси. Єдиним критерієм визначення прийнятності програми для захисту є її оригінальність (своєрідність) у значенні, що це власне інтелектуальне творіння автора.

Положення цієї Директиви застосовуються також до програм, створених до 1 січня 1993 р., без шкоди для актів та прав, що укладені та набуті до цієї дати.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива Європейського Парламенту від 23 квітня 2009 року щодо сприяння чистому та енергозберігаючому автомобільному транспорту (2009/33/ЄС)

Directive of 23 April 2009 of the European Parliament and of the Council on the promotion of clean and energy-efficient road transport vehicles (2009/33/EC)

Директива покликана сприяти купівлі чистого та економічного автомобільного транспорту підприємствами та водіями. З цією метою з 4 грудня 2010 р. у документах при купівлі автомобільного транспорту зазначатимуться: рівні споживання енергії, викидів вуглецю, оксиду азоту, неметанового вуглеводню та інших забруднювачів. Крім того, розроблено методику розрахунку витрат за період експлуатації автотранспорту для визначення його впливу на навколишнє середовище.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 391/2009 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про спільні правила і стандарти для організацій з інспектування та огляду суден (нова редакція)

Regulation (EC) No 391/2009 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on common rules and standards for ship inspection and survey organisations (Recast)

Цим Регламентом встановлюються заходи, яких слід вживати організаціям, уповноваженим на проведення інспектування, огляду та сертифікації суден, з метою виконання положень міжнародних конвенцій з питань безпеки на морі та запобігання забрудненню морського простору та дотримання свободи надання послуг.

Положеннями цього документа встановлюються детальні правила організації та регулюється механізм проведення інспектування та огляду суден, а також встановлюються мінімальні критерії для отримання чи продовження визнання Співтовариства.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 392/2009 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про відповідальність перевізників пасажирів морем у разі нещасних випадків

Regulation (EC) No 392/2009 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the liability of carriers of passengers by sea in the event of accidents

Цим Регламентом встановлюється режим Співтовариства стосовно відповідальності та страхування під час міжнародних перевезень пасажирів і їхнього багажу морем відповідно до положень Афінської Конвенції 1974 р., викладених у Додатку I до цього Регламенту, та Настанов Міжнародної морської організації, викладених у Додатку II. Ці положення є обов'язковими для виконання державами-членами.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з дати набрання чинності Афінською Конвенцією для Співтовариства, але у будь-якому разі не пізніше 31 грудня 2012 р.

Регламент (ЄС) № 401/2009 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про Європейське екологічне агентство та Європейську мережу екологічної інформації та нагляду (кодифікована версія)

Regulation (EC) No 401/2009 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the European Environment Agency and the European Environment Information and Observation Network (Codified version)

Регламент передбачає створення Європейського екологічного агентства (далі – Агентство) та запровадження Європейської мережі екологічної інформації та нагляду (далі – Мережа) для захисту довкілля, загальною метою яких буде забезпечення Співтовариства та держав-членів:

- об'єктивною та достовірною інформацією на європейському рівні. Це надасть їм змогу вживати необхідних заходів для захисту довкілля, оцінювати результати таких заходів та забезпечувати належне інформування громадськості про стан довкілля;
- необхідною методичною та науковою інформацією.

Завданням Агентства буде створення у співпраці з державами-членами та координування діяльності Мережі. Агентство відповідатиме за збирання, обробку та аналіз даних стосовно якості довкілля, впливів на нього та його реакції на такі впливи та т. ін., забезпечення Співтовариства та держав-членів цією інформацією для розробки та реалізації ефективних екологічних політик тощо.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/41/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про обмежене використання генетично модифікованих мікроорганізмів (нова редакція)

Directive 2009/41/EC of the European Parliament and of the Council of 6 May 2009 on the contained use of genetically modified micro-organisms (Recast)

Цією Директивою встановлюються спільні заходи для обмеженого використання генетично модифікованих мікроорганізмів (ГМО) з метою захисту здоров'я людей та довкілля, зокрема щодо оцінювання та зниження потенційних ризиків їх впливу.

Положеннями Директиви закріплюється детальний механізм здійснення контролю та регулювання обмеженого використання ГМО у державах-членах.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про статистичні звіти стосовно перевезення товарів і пасажирів морем (нова редакція)

Directive 2009/42/EC of the European Parliament and of the Council of 6 May 2009 on statistical returns in respect of carriage of goods and passengers by sea (Recast)

Відповідно до положень цієї Директиви держав-члени збирають статистичні дані щодо перевезення товарів і пасажирів на морських суднах, що заходять у порти на їх території. Дані, що збираються, включають інформацію про вантаж і пасажирів на борту, а також про саме судно, обробляються та передаються в Євростат.

Цією Директивою встановлюються детальні процедури і механізми організації збирання і обробки даних.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/45/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про правила і стандарти безпеки для пасажирських суден (нова редакція)

Directive 2009/45/EC of the European Parliament and of the Council of 6 May 2009 on safety rules and standards for passenger ships (Recast)

Мета цієї Директиви – запровадити уніфікований рівень безпеки функціонування і майна пасажирських суден та швидкісних пасажирських суден при здійсненні внутрішніх перевезень, а також встановити процедури для переговорів на міжнародному рівні з метою гармонізації правил для пасажирських суден, залучених до міжнародних перевезень.

У Додатку I до Директиви викладено детальні вимоги щодо безпеки пасажирських суден.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 471/2009 Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року про статистику Співтовариства щодо зовнішньої торгівлі з країнами – не членами та про скасування Регламенту (ЄС) № 1172/95

Regulation (EC) No 471/2009 of the European Parliament and of the Council of 6 May 2009 on Community statistics relating to external trade with non-member countries and repealing Council Regulation (EC) No 1172/95

Цим Регламентом встановлюються спільні рамки для систематичного надання статистичних даних Співтовариства щодо торгівлі з державами, що не є членами ЄС (далі – статистика щодо зовнішньої торгівлі). Статистика щодо зовнішньої торгівлі включає дані про експорт та імпорт товарів. Регламентом встановлено детальну процедуру і механізми збору, обробки і надання Євростату статистики щодо зовнішньої торгівлі.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 1 січня 2010 р.

Директива Ради 2009/50/ЄС від 25 травня 2009 року про умови в'їзду та проживання громадян третіх країн з метою отримання роботи, що вимагає високої кваліфікації

Council Directive 2009/50/EC of 25 May 2009 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of highly qualified employment

Цим документом визначаються умови в'їзду та проживання довше трьох місяців на території держав-членів громадян третіх країн – володільців «синьої картки» ЄС та членів їхніх сімей з метою отримання роботи, що вимагає високої кваліфікації.

У Директиві встановлюються, зокрема, критерії допуску таких працівників на територію ЄС, підстави видачі та відмови у видачі «синьої картки», права щодо доступу до ринку праці для таких працівників, умови проживання на території ЄС членів їх родин тощо.

Директива набирає чинності наступного дня після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива Ради 2009/55/ЄС від 25 травня 2009 року про звільнення від податків, що застосовуються до ввезення на постійній основі з будь-якої держави-члена особистої власності фізичних осіб (кодифікована версія)

Council Directive 2009/55/EC of 25 May 2009 on tax exemptions applicable to the permanent introduction from a Member State of the personal property of individuals (Codified version)

Згідно з положеннями цієї Директиви кожна держава-член на умовах та у випадках, передбачених цим документом, звільняє особисту власність, що ввозиться приватними особами з іншої держави-члена на постійній основі, від податків на споживання, що звичайно застосовуються до такого майна.

Положення цієї Директиви не стосуються податку на додану вартість, акцизного збору та спеціальних та/або періодичних податків і мита, пов'язаних з використанням у країні зазначеної власності (наприклад, збори за реєстрацію транспортного засобу або дорожні збори).

У Директиві передбачено процедури і детальний механізм звільнення зазначеного майна від податків на споживання.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Ради (ЄС) № 597/2009 від 11 червня 2009 року стосовно захисту від субсидованого імпорту з країн – не членів Європейського Співтовариства (кодифікована версія)

Council Regulation (EC) No 597/2009 of 11 June 2009 on protection against subsidised imports from countries not members of the European Community (Codified version)

Відповідно до положень цього Регламенту з метою забезпечення якнайефективнішого захисту країн – членів Європейського Співтовариства від субсидованого імпорту з третіх країн встановлюються кілька принципів. Згідно з одним із них компенсаційне мито може стягуватися для відшкодування будь-якої субсидії, наданої, безпосередньо чи опосередковано, для виробництва, виготовлення, експорту чи перевезення будь-якого продукту, випуск якого у вільний обіг у Співтоваристві завдає збитку.

Якщо продукція імпортується не безпосередньо з країни її походження, а експортується у Співтовариство через країну-

посередника, то повною мірою застосовуються положення цього Регламенту, а операція чи операції, за необхідності, розглядаються як такі, що мали місце між країною походження та Співтовариством.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 червня 2009 року про безпечність іграшок

Directive 2009/48/EC of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the safety of toys

Директивою встановлюються правила щодо безпечності іграшок та їх вільного переміщення в межах Співтовариства.

Положення Директиви застосовуються до продукції, призначеної, безпосередньо чи опосередковано, для використання у грі дітьми до 14 років (далі – іграшки). Продукція, перерахована у Додатку I до цього документа, не вважається іграшками у значенні цієї Директиви.

Цей документ також не застосовується до обладнання ігрових майданчиків та гральних автоматів, призначених для громадського користування; іграшкових транспортних засобів, обладнаних двигунами внутрішнього згоряння та паровими двигунами.

Положення Директиви встановлюють вимоги до іграшок щодо їх безпечності та процедури оцінювання її рівня, зобов'язання економічних операторів (виробників, імпортерів, дистриб'юторів та ін.) щодо безпечності іграшок, а також відповідні зобов'язання держав-членів.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива Ради 2009/71/Євратом від 25 червня 2009 року щодо запровадження рамок Співтовариства для ядерної безпеки ядерних установок

Council Directive 2009/71/Euratom of 25 June 2009 establishing a Community framework for the nuclear safety of nuclear installations

Метою цієї Директиви є запровадження рамок Співтовариства для підтримання і сприяння безперервному підвищенню ядерної безпеки та її регулювання, а також забезпечення державами-членами належних заходів на національному рівні щодо високого рівня ядерної безпеки для захисту працівників та громадськості від загроз іонізуючого випромінювання ядерних установок.

Положення Директиви застосовуються до будь-якої цивільної ядерної установки, що функціонує за ліцензією, як визначено у статті 3(4) цієї Директиви, на всіх етапах, на які поширюється відповідна ліцензія.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Ради (ЄС) № 723/2009 від 25 червня 2009 року про правові рамки Співтовариства для Консорціуму європейської дослідницької інфраструктури (КЄДІ/ERIC)

Council Regulation (EC) No 723/2009 of 25 June 2009 on the Community legal framework for a European Research Infrastructure Consortium (ERIC)

Цей Регламент запроваджує правові рамки, встановлюючи вимоги і процедури створення Консорціуму європейської дослідницької інфраструктури (КЄДІ), основною метою якого є запровадження та забезпечення функціонування дослідницької інфраструктури.

Під «дослідницькою інфраструктурою» розуміється обладнання, ресурси та пов'язані послуги, що використовуються науковою спільнотою для проведення досліджень на високому рівні у відповідних сферах; термін також поширюється на інтелектуальні ресурси.

Новостворена інфраструктура має відповідати ряду вимог, зокрема таким, як її необхідність для реалізації європейських дослідницьких програм і проектів Співтовариства, сприяння зміцненню Європейського дослідницького простору тощо.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БИКОВ³ проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 26675/07)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BYKOV v. UKRAINE of 16 April 2009 (Application no. 26675/07)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

Заявник – Микола Олексійович Биков – працював з 1978 р. на Северодонецькому державному виробничому підприємстві «Об'єднання Азот» (державна хімічна компанія). За словами заявника, у грудні 2000 р. – січні 2001 р. йому було встановлено діагноз рак крові (*хронічний лімфолейкоз*). 26 червня 2001 р. діагноз було підтверджено та визнано як професійне захворювання.

У червні 2001 р. заявника було звільнено за відсутність на робочому місці. Заявник стверджував, що підставою його відсутності було те, що він намагався встановити причинно-наслідковий зв'язок між його хворобою та роботою.

У січні 2002 р. заявник почав судове провадження у Северодонецькому міському суді проти «Об'єднання Азот», оскаржуючи своє звільнення та вимагаючи компенсації за професійне захворювання.

20 квітня 2007 р. Северодонецький міський суд відхилив скаргу заявника.

4 грудня 2007 р. Апеляційний суд Донецької області скасував це рішення та присудив заявнику 1 тис. 500 грн компенсації за незаконне звільнення та визнав необґрунтованим клопотання заявника щодо компенсації за професійне захворювання.

Це рішення і досі лишається частково невиконаним.

³ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

12 червня 2007 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його права на ефективний засіб правового захисту та справедливий судовий розгляд.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро компенсації за нематеріальний збиток та 500 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАРАЩЕНКО проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 26873/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GARASHCHENKO v. UKRAINE of 16 April 2009 (Application no. 26873/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;
ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 1998 р. заявник – Валентин Миколайович Гаращенко – надав товариству Д. юридичну допомогу відповідно до угоди, підписаної з цим товариством, проте не отримав плати за свої послуги.

Рішеннями від 14 липня 2000 р. та 26 жовтня 2000 р. Арбітражний суд Черкаської області (після червня 2001 р. – Господарський суд Черкаської області) постановив, щоб товариство Д. виплатило заявникові 308 тис. 332 грн 67 коп.

Рішення набрали чинності 24 листопада та 4 грудня 2000 р. відповідно, і виконавча служба розпочала процедуру їх виконання. У ході виконавчої процедури заявнику було виплачено загалом 4 тис. грн.

Будучи незадоволеним тривалістю процедури виконання рішень, 25 травня 2001 р. заявник подав позов до Арбітражного

суду Черкаської області проти виконавчої служби, вимагаючи компенсації за матеріальний збиток, спричинений її бездіяльністю.

10 квітня 2002 р. суд виніс рішення на користь заявника, зазначивши, що виконавча служба не вжила заходів щодо виконання рішень від 14 липня 2000 р. та 26 жовтня 2000 р., та постановив, щоб 308 тис. 332 грн 67 коп. були виплачені заявнику з державного бюджету, а виконавча служба покрила витрати за рахунок стягнення цієї суми з товариства Д.

Рішення від 10 квітня 2002 р. досі лишається невиконаним.

21 червня 2005 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї і зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу, що належить йому відповідно до рішення від 10 квітня 2002 р., а також 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 22 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГНИЦЕВИЧ проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 29925/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GNITZEVICH v. UKRAINE of 16 April 2009 (Application no. 29925/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

4 липня 1997 р. Київський районний суд м. Донецьк (далі – районний суд) оштрафував заявника – Валерія Анатолієвича

Гніцевіча – на 350 грн за корупційні дії при виконанні службових обов'язків.

17 грудня 1997 р. Голова Донецького обласного суду скасував це рішення та припинив провадження.

5 травня 2000 р. районний суд присудив заявникові 500 грн компенсації за нематеріальні збитки, спричинені обвинуваченням, проте це рішення було виконане лише 12 січня 2008 р.

31 липня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 35 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПИСАТЮК проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 21979/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PYSATYUK v. UKRAINE of 16 April 2009 (Application no. 21979/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

У 1991 р. заявник – Леонід Петрович Писатюк – став членом житлового кооперативу «Верстатобудівельник-2» для отримання квартири у будинку, що знаходився у стані будівництва.

Рішеннями загальних зборів кооперативу від 19 травня 1999 р., 30 червня 1999 р. та 29 вересня 1999 р. членство заявника у кооперативі було припинене через несвоєчасну сплату членських

внесків. Тому заявнику було відмовлено у квартирі, яку згодом було надано іншому члену кооперативу – гр. С.

У жовтні 1999 р. заявник розпочав провадження в Іллічевському районному суді м. Одеса, вимагаючи суд оголосити зазначені рішення нечинними. Він також вимагав компенсації нематеріальних збитків.

Пізніше заявник подав позови проти Житлового управління м. Одеса, Одеського агентства приватизації житла та гр. С., оскаржуючи права останнього на квартиру.

Провадження у його справі тривали до 25 травня 2007 р., коли апеляційний суд виніс рішення частково задовольнити його скарги. Це рішення було виконане 12 серпня 2008 р.

Крім того, у 2008 р. гр. С. розпочав нове провадження проти заявника, оскаржуючи його права власності на частину квартири, оскільки він [гр. С.] здійснив у квартирі певні ремонтні роботи.

20 травня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд його справи українськими судами.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 300 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПОПІЛІН проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 12470/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF POPILIN v. UKRAINE of 16 April 2009 (Application no. 12470/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 2 «Свобода пересування» Протоколу 4.

Обставини справи

8 серпня 2000 р. гр. А. розпочав цивільне провадження у Дзержинському районному суді м. Харків (далі – суд) проти заявника – Олега Ніколаєвіча Попіліна – та гр. Д., стверджуючи, що вони принизили його гідність та вимагаючи компенсації за нематеріальний збиток.

Гр. А. також звернувся до суду про призначення запобіжного заходу – заборони Міграційній службі м. Харків видати заявнику дозвіл на переїзд на постійне місце проживання за кордон.

21 квітня 2003 р. заявник подав зустрічний позов проти гр. А., вимагаючи компенсації за нематеріальні збитки.

21 липня 2004 р. заявник виїхав з України до Канади, де він зараз проживає.

22 квітня 2005 р. суд відхилив скаргу гр. А. та частково задовольнив зустрічний позов заявника.

16 грудня 2005 р. апеляційний суд змінив рішення від 22 квітня 2005 р. та відхилив зустрічний позов заявника.

23 лютого 2006 р. заявник подав апеляцію до Верховного Суду України. Провадження у цій справі триває і досі.

15 березня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд його справи українськими судами.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, визнавши решту скарг неприйнятними, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯРМОЛА проти України» від 16 квітня 2009 р. (заява № 7060/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YARMOLA v. UKRAINE of 16 April 2009 (Application no. 7060/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

8 грудня 1999 р. Чорноморський районний суд Автономної Республіки Крим (далі – районний суд) оштрафував заявника – Станіслава Казіміровича Ярмолу – на 136 грн за здійснення комерційної діяльності без дозволу та конфіскував 268,5 тонн металобрухту, який він зібрав.

22 грудня 1999 р. районний суд відповідно до протесту Чорноморської районної прокуратури Автономної Республіки Крим скасував це рішення та припинив адміністративну процедуру проти заявника. Далі справа заявника розглядалася прокуратурою на предмет ухилення заявника від сплати податків.

22 січня 2000 р. голова Чорноморської податкової служби вирішив не відкривати кримінальне провадження проти заявника.

27 січня 2000 р. районний суд знову розглянув цю справу та постановив стягнути із заявника штраф у розмірі 136 грн та вилучити у нього 268,5 тонн металобрухту. Заявник подав апеляцію до Верховного Суду Автономної Республіки Крим.

27 квітня 2000 р. Чорноморська виконавча служба з огляду на розгляд справи у Верховному Суді АРК постановила припинити виконавче провадження стосовно рішення суду від 27 січня 2000 р., проте податкова служба м. Євпаторія вже продала металобрухт, що належав заявнику.

10 травня Верховний Суд АРК скасував рішення суду від 27 січня 2000 р.

19 квітня 2002 р. районний суд постановив повернути заявнику 268,5 тонн металобрухту.

20 серпня 2002 р. суд, на клопотання заявника, змінив своє рішення та постановив, щоб держане казначейство виплатило заявнику 89 тис. 410 грн компенсації за металобрухт.

У вересні 2002 р. заявник поскаржився на невиконання рішення від 19 квітня 2002 р., ухваленого на його користь і 10 грудня 2003 р. районний суд постановив, щоб державне казначейство виплатило заявнику 3 тис. грн компенсації.

Рішення у справі заявника були виконані лише у серпні 2004 р.

10 листопада 2003 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд його справи українськими судами.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЖУШМАН проти України» від 28 травня 2009 р. (заява № 13223/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ZHUSHMAN v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application no. 13223/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявник у справі – Леонід Макарович Жушман – народився 1943 р. та мешкає у м. Олександрія.

13 червня 2004 р. суд м. Олександрія постановив Державному товариству «Олександріявугілля» виплатити заявнику 7 тис. 849 грн 69 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат.

Рішення було виконано частково, решта невиконаного боргу становить 1 тис. 252 грн 29 коп.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його права на справедливий судовий розгляд, ефективний засіб правового захисту, а також права на захист права власності, вимагаючи при цьому компенсації за нематеріальний збиток у розмірі 7 тис. євро.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності перевіряти скаргу за ст. 13, та зобов'язав Україну виплати заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргу за рішенням національного суду від 13 червня 2004 р., 1 тис. 400 євро компенсації за нематеріальний збиток та 10 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ІСАЄВ проти України» від 28 травня 2009 р. (заява №28827/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ISAYEV v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application no.28827/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5 (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

18 жовтня 1995 р. заявника – Юрій Владімірович Ісаєв – було заарештовано та обвинувачено у незаконному зберіганні зброї. 21 жовтня 1995 р. заявника було звинувачено у крадіжці.

2 червня 1997 р. Ленінський районний суд м. Харків засудив заявника до трьох з половиною років ув'язнення за незаконне зберігання зброї, а 6 серпня 1997 р. його амністували і звільнили.

6 листопада 1997 р. заявника заарештували за обвинуваченням у крадіжці. Прокурор Харківської області визначив термін перебування його під арештом до 14 квітня 1998 р.

З 1998 р. до 2001 р. кримінальна справа заявника кілька разів виносилася на розгляд Харківського обласного суду, однак її передавали на додаткове розслідування. Заявник залишався під арештом до жовтня 2003 р., незважаючи на численні клопотання щодо його звільнення через поганий стан здоров'я.

Згідно зі свідченнями заявника, у листопаді 1997 р. йому були нанесені тілесні ушкодження співробітником міліції, що спричинило травму хребта. Провадження проти міліціонера порушено не було.

29 липня 2004 р. Харківський районний суд засудив заявника до 5 років 11 місяців і 25 днів ув'язнення за численні пограбування та крадіжки з проникненням. Апеляції заявника були відхилені.

10 липня 2001 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий судовий розгляд його справи у суді, тривале утримання під вартою та неналежне медичне лікування під час його ув'язнення.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 3, ст. 5 (3), ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «NESTEROVA проти України» від 28 травня 2009 р. (заява №10792/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF NESTEROVA v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application no.10792/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»

Обставини справи

4 листопада 1996 р. заявницю – Олену Павлівну Нестерову – звільнили з акціонерного товариства В., у якому вона працювала з 1968 р.

29 листопада 1996 р. заявниця почала провадження проти компанії В. у Старокиївському районному суді м. Київ, вимагаючи поновлення її на посаді та виплати заборгованої, за її твердженням, заробітної плати. Між 29 листопада 1996 р. та 18 березня 1998 р. відбулося 11 слухань у цій справі.

У квітні 1998 р. справу було передано до Московського районного суду м. Київ. 12 січня 1999 р. заявниця подала додаткову скаргу щодо виплати заробітної плати, заборгованої їй за 1992–1996 рр.

З 5 вересня 2000 р. до 8 січня 2001 р. на прохання заявниці провадження було призупинено.

З 14 до 28 січня 2002 р. заявниця подала ще кілька додаткових скарг щодо виплати заборгованої заробітної плати та компенсації за приниження її честі та гідності.

З квітня 1998 р. до 24 липня 2002 р. було проведено 60 судових засідань. Заявниця декілька разів ставила під сумнів судові протоколи, а також змінювала суддів. Крім того, вона неодноразово подавала апеляції, однак суд ухвалив рішення не на її користь.

Через звільнення з роботи 17 липня 1998 р. ім'я заявниці було вилучено зі списку осіб, які чекають на покращення житлових умов. У серпні 2004 р. заявниця розпочала провадження у Печерському районному суді м. Київ проти Київської міської державної адміністрації, Печерської районної у місті Києві державної адміністрації та товариства В., вимагаючи надання їй житла. 26 січня 2005 р. суд ухвалив рішення не на користь заявниці. Апеляції були також відхилені, в тому числі Верховним Судом України.

21 лютого 2004 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд її справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро за нематеріальний збиток і 10 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НУЖДЯК проти України» від 28 травня 2009 р. (заява № 16982/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF NUZHDIYAK v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application no. 16982/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

20 серпня 2002 р. Кам'янець-Подільська міська рада прийняла рішення про ліквідацію комунального підприємства «Аптека № 130» – роботодавця заявниці у справі – Станіслави Тадеушівни Нуджяк, власником якого була зазначена рада. В результаті було розпочато провадження щодо ліквідації.

1 червня 2004 р. суд м. Кам'янець-Подільський постановив «Аптеці № 130» виплатити заявниці 1 тис. 355 грн 41 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат. Це рішення стало остаточним, і 2 вересня 2004 р. виконавча служба розпочала процедуру його виконання.

22 вересня 2004 р. державна виконавча служба припинила виконавчу процедуру і повернула заявниці припис щодо виконання рішення, поінформувавши її про необхідність його передачі ліквідаційній комісії для подальшого виконання, але заявниця цього не зробила.

16 грудня 2004 р. підприємство-боржник було остаточно ліквідовано, а рішення від 1 червня 2004 р. залишилося невиконаним.

Тоді заявниця звернулася з відповідною скаргою до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї і зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу

офіційного борг за рішенням національного суду від 1 червня 2004 р.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ОВЧАРОВ ТА ХОМІЧ проти України» від 28 травня 2009 р. (заява №32910/06 та №50081/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF OVCHAROV AND KHOMICH v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application no.32910/06 and 50081/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

Заявниками у справі є Станіслав Олексійович Овчаров (перший заявник) та Степан Степановіч Хоміч (другий заявник).

17 грудня 2003 р. міський суд м. Нова Каховка присудив першому заявнику та його дружині 5 тис. 635 грн 20 коп. за збитки (2 тис. 635 грн 20 коп. за матеріальний збиток та 1 тис. 500 грн кожному за нематеріальний збиток), спричинені Новокаховським ЖКП «Комунсервіс» у зв'язку з невиконанням контрактних зобов'язань.

20 квітня 2004 р. державна виконавча служба почала виконання рішення у справі і виплатила першому заявнику 2 тис. грн.

23 грудня 2004 р. господарський суд Херсонської області розпочав провадження щодо ліквідації підприємства-боржника. 4 січня 2005 р. державна виконавча служба зупинила виконання судового рішення у справі першого заявника і передала припис щодо виконання рішення до ліквідаційної комісії. 29 серпня 2005 р. підприємство-боржник було ліквідовано.

У січні 2006 р. заявник і його дружина звернулися до міського суду м. Нова Каховка зі скаргою на тривале невиконання державною виконавчою службою рішення від 17 грудня 2003 р., ухваленого на їх користь. 23 січня 2006 р. справу було закрито через ліквідацію обвинуваченого. Заявник і його дружина не подавали апеляцію на це рішення.

17 грудня 2001 р. Приазовський районний суд присудив відшкодувати другому заявнику 2 тис. 758 грн 58 коп. заробітної плати, заборгованої йому Приазовським комунальним підприємством житлового господарства. 20 грудня 2001 р. сільська рада прийняла рішення про ліквідацію підприємства-боржника.

У лютому 2002 р. державна виконавча служба припинила виконання судового рішення, прийнятого на користь заявника, і передала припис щодо його виконання до ліквідаційної комісії.

27 лютого 2006 р. підприємство-боржник було ліквідовано. Рішення від 17 грудня 2001 р. залишається невиконаним.

Враховуючи спільне правове підґрунтя заяв, Європейський суд з прав людини вирішив об'єднати ці дві справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) та ст. 13 Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявникам протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту боргів за рішеннями національних судів, 1 тис. 600 євро компенсації першому заявнику та 2 тис. 600 євро компенсації другому заявнику за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФІЛЬШТЕЙН проти України» від 28 травня 2009 р. (заява № 12997/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF FILSHTEYN v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application no. 12997/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниця у справі – Людмила Ніколаєвна Фільштейн, 1959 р. н. , мешкає у м. Кіровоград.

16 листопада 2001 р., 6 березня та 3 вересня 2002 р. Ленінський районний суд м. Кіровоград присудив колишньому роботодавцю заявниці, комунальному підприємству «Гарантія», сплатити їй відповідно 4 тис. 912 грн 67 коп., 4 тис. 967 грн 66 коп. та 6 тис. 25 грн 10 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат.

Усі три рішення стали остаточними, і Державна виконавча служба розпочала процедури їх виконання, в результаті чого, за інформацією Уряду України, заявниці було виплачено загалом 3 тис. 190 грн 33 коп. За словами заявниці, вона отримала лише 2 тис. 366 грн 2 коп.

У результаті заявниця порушила провадження проти виконавчої служби через тривале невиконання рішень, ухвалених на її користь, вимагаючи у зв'язку з цим компенсації за матеріальні та нематеріальні збитки.

28 березня 2003 р. суд присудив їй 500 грн компенсації за нематеріальний збиток, відхиливши скаргу щодо компенсації матеріального збитку.

7 серпня 2003 р. Апеляційний суд Кіровоградської області підтримав це рішення, і воно стало остаточним. Згодом заявниця неодноразово намагалася його оскаржити, але безрезультатно.

28 грудня 2004 р. Господарський суд Кіровоградської області почав процедуру ліквідації підприємства-боржника. У зв'язку з цим 24 і 28 березня 2005 р. виконавча служба припинила процедури виконання рішень, ухвалених на користь заявниці, і передала відповідні приписи до ліквідаційної комісії.

Процес ліквідації комунального підприємства «Гарантія» триває і досі, а всі рішення, ухвалені на користь заявниці, лишаються невиконаними. Заявниця звернулася з відповідною скаргою до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) і 13 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї і зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борги за рішеннями національних

судів, ухваленими на її користь, 1 тис. 565 євро компенсації за матеріальний та 2 тис. 600 євро за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШИЛКІН ТА ПОБЕРЕЖНИЙ проти України» від 28 травня 2009 р. (заяви № 6924/06 та № 8252/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHYLKIN AND POBEREZHNYY v. UKRAINE of 28 May 2009 (Application nos. 6924/06 and 8252/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;
ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниками у с праві є Володимир Іванович Шилкін, 1950 р. н., мешканець м. Первомайськ Миколаївської області (перший заявник) та Анатолій Григорович Побережний, 1952 р. н., мешканець села Довжок Хмельницької області (другий заявник).

19 травня 2003 р. Первомайський районний суд Миколаївської області постановив Комбінату комунальних підприємств міста Первомайська виплатити першому заявнику компенсацію у сумі 7 тис. 498 грн 94 коп. за відшкодування шкоди, завданої його помешканню та іншому майну. Рішення не було оскаржене і стало остаточним. Але воно досі лишається невиконаним, оскільки його виконання спочатку ускладнилося через плутанину з банківськими реквізитами заявника, а згодом – через ліквідацію підприємства-боржника, яка досі триває.

11 липня 2001 р. суд м. Кам'янець-Подільський присудив колишньому роботодавцю другого заявника, Кам'янець-Подільському ремонтно-виробничому комунальному підприємству виплатити заявнику 3 тис. 385 грн 42 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат. Це рішення стало остаточним, а 15 жовтня 2001 р. виконавча служба почала процедуру його виконання, в ході якої заявнику було виплачено загалом 2 тис. 195 грн. Через ліквідацію підприємства-боржника рішення досі лишається невиконаним у повному обсязі.

Обидва заявники звернулися до Європейського суду зі скаргами на тривале невиконання рішень національних судів, ухвалених на їх користь. З огляду на спільні обставини справ та правові підстави для подання заяв суд вирішив об'єднати ці справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції (щодо обох заявників), порушення положень ст. 6(1) Конвенції (щодо Шилкіна В. І.) та зобов'язав Україну виплатити протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного двом заявникам решту боргів згідно з рішеннями національних судів, ухваленими на їх користь, 1 тис. 800 євро Шилкіну В. І. та 2 тис. 600 євро Побережному А. Г. компенсації за нематеріальний збиток, а також по 20 євро кожному за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БЕВЗ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №7307/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BEVZ v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no.7307/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

31 травня 2002 р. за скаргами декількох осіб проти заявниці у справі – Людмили Володимирівни Бевз – було розпочато розслідування щодо шахрайства. Офіційно її не було обвинувачено, а тому вона виступала як свідок.

9 січня 2003 р. проти заявниці було порушено кримінальну справу за підозрою у зловживанні владою та фальсифікаціях.

23 червня 2003 р. справу було передано в Монастирищенський районний суд, а 23 вересня 2003 р. заявницю було заарештовано.

1 жовтня 2003 р. районний суд призначив додаткове розслідування у справі.

16 жовтня 2003 р. Апеляційний суд Черкаської області задовольнив клопотання заявниці про її звільнення з-під варти.

З 30 жовтня 2003 р. до 18 липня 2005 р. розслідування було зупинено через хворобу заявниці.

6 жовтня 2005 р. відбулося попереднє слухання у справі.

4 грудня 2006 р. районний суд призначив ще одне додаткове розслідування.

27 лютого 2007 р. Апеляційний суд Черкаської області скасував це рішення і передав справу до суду першої інстанції.

З 6 жовтня 2005 р. до 18 серпня 2008 р. відбулося понад 40 слухань. Розгляд справи триває і досі.

8 лютого 2005 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема на тривалий розгляд її справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) та ст. 13 Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БІЛОКІНЬ ТА ІНШІ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №14298/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BILOKIN and OTHERS v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no.14298/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниками у справі виступають шість громадян України – Єфросинія Семенівна Білокінь, Олена Олександрівна Шибітко,

Анатолій Івановіч Шебітко, Петро Івановіч Шебітко, Сергій Івановіч Максименко та Наталія Дмитрівна Максименко.

26 липня 2001 р. Полтавський міський суд задовольнив скаргу заявників у справі проти колективного підприємства і зобов'язав повернути їм сільськогосподарське устаткування вартістю 13 тис. 382 грн, а також 180 грн компенсації за судові витрати.

17 жовтня 2001 р. суд змінив форму виконання рішення, призначивши грошову виплату на суму 13 тис. 382 грн за обладнання, яке було вирішено конфіскувати.

9 листопада 2001 р. було розпочато виконання цього рішення. У квітні 2002 р. Державна виконавча служба конфіскувала устаткування у боржника. У невизначену дату заявникам було виплачено 2 тис. грн, тобто 333 грн кожному. Після цього жодних дій не відбулося.

Заявники звернулися зі скаргою до суду на невиконання рішення державною виконавчою службою. 21 листопада 2002 р. міський суд задовольнив скаргу і наказав державній виконавчій службі пришвидшити продаж конфіскованого устаткування.

2004 р. заявники подали скаргу проти виконавчої служби до Жовтневого районного суду м. Полтава. 5 серпня 2004 р. районний суд прийняв рішення на користь заявників і присудив виплатити 11 562 грн залишку боргу і 1 тис. грн компенсації кожному за нематеріальні збитки. Проте рішення не було виконане через нестачу коштів.

17 березня 2006 р. заявники звернулися до Європейського суду з прав людини, зокрема на невиконання рішення, ухваленого на їхню користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, встановив, що немає потреби окремо перевіряти скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток кожному заявнику. Суд відхилив решту скарг.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БУБЛИК проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №37500/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE of BUBLYK v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no.37500/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

У 1996 р. заявниця у справі – Тетяна Тарасівна Бублик – уклала угоду з приватною фірмою «Скорпіон», яка повинна була збудувати їй квартиру. Через неплатоспроможність заявниця уклала договір про передачу боргу приватній компанії КГД, яка взяла на себе зобов'язання щодо облігацій «Скорпіона».

17 червня 1999 р. заявниця подала скаргу проти компанії КГД у Івано-Франківський суд, щоб визнати частину договору недійсною і змусити компанію виконати другу частину угоди. 3 лютого 2000 р. компанія подала зустрічний позов, щоб розірвати угоду на підставі її невиконання заявницею.

6 грудня 2001 р. міський суд відмовив у задоволенні скарги заявниці і прийняв до розгляду зустрічний позов компанії. 13 березня 2002 р. Івано-Франківський обласний апеляційний суд також не задовольнив скаргу заявниці. 11 березня 2004 р. Верховний Суд України відправив справу у суд першої інстанції на доопрацювання.

У ході розгляду справи заявниця кілька разів вносила зміни у свою скаргу. Зокрема, 22 серпня 2005 р. вона почала наполягати на правах власності квартири, збудованої вищезазначеною компанією, і в якій проживала сім'я К., вимагаючи її виселення.

8 серпня 2005 р. на квартиру було накладено арешт. 7 березня 2006 р. міський суд ухвалив рішення проти заявниці. Її апеляції були відхилені.

Тоді заявниця звернулася зі скаргою до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 200 євро компенсації за нематеріальний збиток і 100 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАВРИЛЯК проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 39447/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GAVRYLYAK v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no. 39447/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

Заявник у справі – Богдан Степанович Гавриляк, власник 99% акцій товариства з обмеженою відповідальністю «Сихів» (далі – ТОВ «Сихів») та одноосібний власник приватного підприємства «Сихів-МБ» (далі – ПП «Сихів-МБ»).

У лютому та вересні 1997 р. «Укрсоцбанк» та «Промінвестбанк» видали певні суми в кредит ТОВ «Сихів-МБ» та ПП «Сихів» відповідно під заставу їх нерухомого майна. У жовтні-листопаді 1997 р. Державна податкова адміністрація та міліція конфіскували окремі фінансові документи в обох компаній.

ПП «Сихів-МБ» не виплатило свій борг банку вчасно, та у березні 1998 р. було видано припис щодо продажу власності зазначеного підприємства. У травні 1998 р. Галицький районний суд м. Львів ухвалив рішення про конфіскацію майна ПП «Сихів-МБ», яке у червні 1998 р. було продано на аукціоні.

18 березня 1997 р. Личаківський районний відділ МВС у м. Львів розпочав кримінальне розслідування проти заявника за підозрою у привласненні державної (чи колективної) власності. 9

травня 1997 р. розслідування було припинено, оскільки зазначені дії заявника перестали вважатися кримінальним злочином.

12 лютого 1999 р. прокурор Львівської області розпочав нове кримінальне розслідування проти заявника за звинуваченням у фінансових махінаціях (заявник підозрювався у наданні банку неправдивої інформації стосовно фінансового становища компанії з метою отримання кредиту).

Досудове розслідування щодо заявника тривало до 24 листопада 2003 р., коли йому було офіційно висунуто обвинувачення і передано справу до суду. Судовий розгляд справи тривав кілька років, і у травні 2005 р. суд повернув її на додатковий розгляд; заявник подав касацію, але її було відхилено як необґрунтовану.

22 квітня 2008 р. суд визнав заявника винним у фінансових махінаціях і засудив його до двох років ув'язнення і одного року дискваліфікації щодо займання окремих адміністративних і комерційних посад. Він зробив кілька спроб оскаржити це рішення, але 26 лютого 2009 р. Верховний Суд України відхилив його скарги як необґрунтовані.

У липні 1998 р. ПП «Сихів-МБ» подало позов проти «Укрсоцбанку», вимагаючи повернення частини власності, яку було конфісковано як відшкодування боргу, але у надмірному обсязі, проте його не було належним чином розглянуто.

Заявник неодноразово скаржився до органів міліції та прокуратури на спробу підпалу його квартири, погроз на його адресу та на адресу членів його родини з боку «державних службовців», заявляв про неналежну поведінку працівників міліції під час його арешту у серпні 2003 р., а також про факт його «пограбування» судом, який ухвалив рішення не на його користь. З відповідними скаргами він звернувся до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6(1) Конвенції, постановив, що немає необхідності перевіряти окремо скаргу заявника за ст. 13 та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу

офіційного 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 41 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄРОШКІНА проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 31572/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YEROSHKINA v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no. 31572/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя»;

ст. 14 «Заборона дискримінації»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Згідно з матеріалами справи заявниця – Марія Івановна Єрошкіна – раніше працювала в Одеському морському коледжі (ОМК), та, за її словами, у липні 1990 р. ОМК забезпечив її родину квартирою, але вона не отримала жодних документів, які б засвідчували її право на це помешкання.

У червні 1997 р. ОМК порушив проти заявниці провадження у Жовтневому районному суді м. Одеса, вимагаючи виселення її родини із зазначеної квартири та стверджуючи, що помешкання придатне лише для адміністративних цілей, а заявниця зайняла його без належного дозволу.

Заявниця оскаржила це рішення, вимагаючи визнання помешкання придатним для проживання, отримання права на його наймання, а також вимагаючи зобов'язати ОМК укласти з нею договір оренди. Пізніше вона подала додаткову скаргу, вимагаючи компенсації за нематеріальну шкоду.

31 грудня 1998 р. суд ухвалив рішення на користь ОМК, відхилив усі скарги заявниці і постановив виселити її родину з оскаржуваного помешкання.

Справу неодноразово передавали до різних судових інстанцій для проведення додаткових судових розглядів та роз'яснення окремих обставин, після чого 29 травня 2002 р. Апеляційний суд Одеської області визнав оскаржуване помешкання придатним лише для адміністративних цілей та непридатним для проживання, а також постановив, що його було надано заявниці тимчасово на період її роботи в ОМК, а оскільки вона більше не працює в ОМК, суд постановив виселити її з родиною із зазначеного помешкання.

13 березня 2003 р. Верховний Суд України підтримав це рішення. Згодом, рішення від 29 травня 2002 р. досі лишається невиконаним.

У 2003 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд її справи в українських судах, а також на порушення ще ряду її прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення статті 6(1) Конвенції, відхиливши скарги за іншими статтями, постановив, що саме встановлення факту порушення зазначеної статті є достатньою справедливою компенсацією за нематеріальну шкоду, завдану заявниці, а також зобов'язав Україну виплатити їй протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 5 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЗІЙ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява №10426/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOZIY v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no.10426/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

25 липня 1995 р. громадянин К. ударив заявника – Богдана Володимировича Козія – і вибив йому зуби.

У невизначену дату проти громадянина К. було відкрито кримінальну справу і передано на розгляд міського суду м. Яворів. Заявник подав скаргу на компенсацію матеріальних і нематеріальних збитків через травму.

16 грудня 1997 р. суд визнав громадянина К. винним у навмисному нанесенні легких тілесних ушкоджень і засудив його до одного року громадських робіт.

30 березня 1998 р. заявник звернувся з цивільною скаргою проти громадянина К. до Галицького районного суду м. Львів. Суд призначив дві медичні експертизи. З грудня 1999 р. до березня 2003 р. Львівська обласна стоматологічна поліклініка вивчала медичні довідки заявника щодо травми. Через відсутність відповідних документів та великий проміжок часу після ушкодження поліклініка не змогла точно встановити вартість лікувальних послуг, які надавалися заявнику.

26 травня 2003 р. суд задовольнив скаргу заявника і зобов'язав громадянина К. відшкодувати 2 тис. 273 грн компенсації за медичні витрати, згідно з довідкою приватного стоматолога від 7 березня 1997 р, та 1 тис. 500 грн компенсації за нематеріальні збитки.

23 лютого 2002 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПІЛІПЕЙ проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 9025/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PILIPEY v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no. 9025/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У 1977 р. у батька заявника, Петра Лукіча Піліпея, за рішенням суду через значні порушення під час будівництва було конфісковано будинок. Батько заявника помер у 1985 р., а у 1990 р. Рівненська місцева рада продала частину будинку гр. К.

24 січня 1994 р. заявник та гр. П. порушили провадження проти гр. К. та Виконавчого комітету Рівненської місцевої ради у Рівненському суді, вимагаючи визнання договору продажу будинку недійсним та заявляючи своє право власності на цей будинок.

21 березня 2002 р. суд ухвалив рішення проти заявника, визнавши необґрунтованими його скарги щодо спадкових прав на зазначений будинок. 26 червня 2002 р. це рішення підтримав Апеляційний суд.

22 січня 2003 р. Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявника.

До Європейського суду з прав людини заявник звернувся зі скаргою на тривалий розгляд його справи у національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення статті 6(1) Конвенції, постановив, що немає необхідності окремо перевіряти скаргу за ст. 13 Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЕРМОБЕТОН проти України» від 18 червня 2009 р. (заява № 22538/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF TERMOBETON v. UKRAINE of 18 June 2009 (Application no. 22538/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

Заявником у справі виступає приватне підприємство «Термобетон».

27 липня 1998 р. підприємство-заявник порушило провадження проти будівельної компанії, яка використовувала його винахід згідно з ліцензійним договором, у зв'язку з несплатою внесків за договором.

1 жовтня 1998 р. суд призначив експертну перевірку з метою обрахування отриманих будівельною компанією доходів та відповідних виплат підприємству-заявнику. Експертний висновок було надано суду у травні 2000 р.

11 вересня 2000 р. суд частково задовольнив скаргу підприємства-заявника, але це рішення було скасоване через недотримання ряду процедурних вимог, а справу повернули на новий розгляд до цього самого суду.

У серпні 2003 р. підприємство-заявник подало позов, вимагаючи визнання ліцензійного договору недійсним.

10 жовтня 2003 р. суд ухвалив рішення проти підприємства-заявника, але Вищий господарський суд його скасував, передавши справу на новий розгляд.

16 листопада 2004 р. суд ухвалив рішення проти підприємства-заявника, а 1 березня 2005 р. це рішення підтримав апеляційний суд.

Зрештою 7 червня та 11 серпня 2005 р. Вищий господарський суд та Верховний Суд України відповідно відхилили касаційні скарги підприємства-заявника.

У результаті підприємство-заявник звернулося до Європейського суду з прав людини зі скаргою на необґрунтовано тривалий судовий розгляд у його справі.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення статті 6 (1) Конвенції, відхиливши скаргу за статтею 13, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Європейська Комісія прийняла нову програму боротьби з тероризмом та розповсюдженням зброї масового ураження

Commission adopts new programme to fight terrorism and proliferation of weapons of mass destruction (europa.eu, 17.04.09)

17 квітня 2009 р. Європейська Комісія прийняла нову трирічну програму боротьби з тероризмом, торгівлею та розповсюдженням зброї масового ураження.

Індикативна програма на 2009 – 2011 роки в рамках Інструменту стабільності містить ряд глобальних антитерористичних заходів, розроблених Комісією разом з експертами ЄС.

Пріоритетними напрямками роботи визначені Пакистан та Афганістан, регіон Сахель в Африці. Програма також передбачає пошук вирішення проблеми піратства на водних шляхах, зокрема в Аденській затоці, і спрямована на покращення можливостей прибережних країн контролювати територіальні води та обмінюватися інформацією.

Зв'язки тероризму з організованою злочинністю простежуються через незаконний трафік наркотиків з Латинської Америки до Західної Африки, торгівлю стрілецькою зброєю та зброєю легкого калібру, хімічними, біологічними, радіологічними та ядерними матеріалами.

Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин і європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер зазначила: «В зоні нерозповсюдження зброї масового ураження ми прагнемо посилити зусилля країн колишнього Радянського Союзу, а також плануємо зосередитися на нових регіонах, що викликають занепокоєння, таких як Близький Схід, Південна та Південно-Східна Азія. Ми повинні активно працювати з країнами – членами ЄС та іншими міжнародними донорами, щоб пропагувати культуру безпеки та охорони».

Бюджет програми становитиме 225 млн євро і буде спрямований на боротьбу з широким спектром загроз, окреслених у Європейській стратегії безпеки, разом із додатковими заходами, фінансованими ЄС та країнами-членами.

Нова ера молодіжної політики ЄС

A new era of EU youth policies (europa.eu, 27.04.09)

27 квітня 2009 р. Європейська Комісія затвердила нову стратегію ЄС у сфері молодіжної політики на наступні десять років під назвою «Молодь: інвестуємо та надаємо можливості».

У ній, зокрема, наголошується на тому, що в ситуації старіння європейського суспільства та в умовах фінансово-економічної кризи молодь залишається однією з найцінніших і водночас найвразливіших груп населення.

За прогнозами експертів, частка молодого покоління, яка сьогодні становить 20% населення, до 2050 р. зменшиться до 15%.

Молодь Євросоюзу має великі можливості, однак водночас їй доводиться протистояти важким випробуванням: чимало молодих людей не завершують навчання, втрачають роботу, потрапляють під загрозу бідності та соціальної ізоляції.

Виходячи з цього, нова стратегія має три основні цілі:

- створити для молоді більше можливостей у сферах освіти і працевлаштування;
- розширити доступ молодих людей до суспільного життя і забезпечити їхню активну участь у ньому;
- сприяти солідарності між молоддю та рештою суспільства.

Нова стратегія охоплює багато галузей і передбачає як короткострокові, так і довгострокові заходи у ключових напрямках політики, що впливають на життя європейської молоді, зокрема у сферах освіти, працевлаштування, творчості й підприємництва, соціальної інтеграції, здоров'я та спорту, участі у громадському житті та волонтерській діяльності. Нова стратегія наголошує на важливості молодіжної роботи і передбачає посилені заходи для ефективного впровадження молодіжної політики на рівні ЄС.

Разом з Лісабонською стратегією щодо забезпечення стабільного економічного зростання та створення нових робочих місць у Європі нова стратегія пропонує кращий, гнучкіший і простіший метод координації молодіжної політики між країнами ЄС.

Коментуючи прийняття нової стратегії, Комісар ЄС з питань освіти, навчання, культури та молоді Ян Фігель зазначив: «Молодь – це наше сьогоднішнє та наше майбутнє, і ми повинні докласти спільних зусиль, щоб відкрити якнайбільше можливостей для наших молодих співгромадян, особливо під час фінансово-економічної кризи. Головне – допомогти молодому поколінню вирішити проблеми, які на них чекають у глобалізованому світі. Наша нова стратегія – це своєчасна відповідь на виклики часу, вона відкриває двері новій ері розвитку молодіжної політики в ЄС».

Саміт «Східне партнерство»

Eastern Partnership Summit (europa.eu, 07.05.09)

7 травня 2009 р. у м. Прага відбувся саміт «Східне партнерство», на якому були присутні голови держав і урядів, а також представники 27 країн Європейського Союзу та Республіки Вірменія, Республіки Азербайджан, Республіки Беларусь, Республіки Молдова, Грузії та України. За результатами зустрічі була підписана спільна Декларація.

Учасники саміту визначили, що головне завдання «Східного партнерства» полягає у створенні необхідних умов для посилення політичного співробітництва та економічної інтеграції між Європейським Союзом та зацікавленими державами. «Східне партнерство» покликане сприяти політичним та соціально-економічним реформам у країнах-партнерах, забезпечити стабільність, безпеку та процвітання і, таким чином, наблизити їх до Європейського Союзу. Крім того, партнерство спрямоване на укріплення двосторонніх відносин між країнами-партнерами.

«Східне партнерство» охоплює питання створення зони вільної торгівлі та збільшення інвестицій, вільного пересування громадян та спрощення процедури оформлення віз, охорони навколишнього середовища, енергетичної безпеки та наближення законодавства країн-партнерів до стандартів Європейського Союзу.

Відповідно до підписаної Декларації було затверджено чотири платформи співробітництва: демократія, економічна інтеграція та наближення до ЄС, енергетична безпека, контакти між людьми. Робота в рамках зазначених платформ повинна розпочатися у червні 2009 р.

Заплановано, що двічі на рік відбуватимуться зустрічі голів держав та урядів 27 країн – членів ЄС та країн – партнерів «Східного партнерства». Щорічно проходять зустрічі міністрів закордонних справ, у ході яких здійснюватиметься контроль за реалізацією «Східного партнерства».

Успіх «Східного партнерства» залежатиме як від політичної волі Європейського Союзу, так і від країн-партнерів, з якими буде проводитися індивідуальна робота.

Декларація за підсумками саміту «Південний коридор»

The Declaration - Prague Summit, Southern Corridor (eu2009.cz, 08.05.09)

8 травня 2009 р. Європейська Комісія та Чехія, яка головує в Європейському Союзі, провели у Празі саміт з країнами-партнерами щодо розвитку Південного енергетично-транспортного коридору.

У зустрічі взяли участь Президент Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу, Прем'єр-міністр Чеської Республіки Мірек Тополанек і глави держав-партнерів з Азербайджану, Грузії, Туреччини, а також представники Єгипту, Казахстану, Туркменістану та Узбекистану і спостерігачі з Російської Федерації, США та України.

Саміт мав на меті забезпечити сильну політичну підтримку та зафіксувати конкретні зобов'язання щодо розвитку Південного коридору, в тому числі й Транскаспійського газопроводу. Закріплення таких зобов'язань за країнами-виробниками, транзитерами та споживачами енергії в межах коридору полегшить постачання енергоресурсів із Каспійського регіону та Близького Сходу до Євросоюзу.

У контексті стратегії ЄС, спрямованої на посилення енергетичної безпеки, Південний коридор відіграє важливу роль як масштабна ініціатива в галузі енергетики, що сприятиме диверсифікації енергоресурсів та шляхів їхнього постачання до Євросоюзу.

На саміті також розглядалися транспортні аспекти Південного коридору, зокрема щодо вільного руху товарів, людей, знань та технологій, що сприятиме поглибленню соціального, економічного

та політичного співробітництва між країнами. Партнери домовилися узгодити технічні норми та стандарти, забезпечити прозорі та конкурентоспроможні тарифи, а також спростити процедуру митного та прикордонного контролю для забезпечення більш сприятливих умови для ведення торгівлі у регіоні.

Рада ЄС прийняла Директиву щодо «синьої картки»

Council adopts the “EU Blue Card”: more advantages for high skilled foreign workers (europa.eu, 25.05.09)

25 травня 2009 р. Рада Європейського Союзу прийняла Директиву щодо «синьої картки», спрямовану на покращення умов в'їзду та проживання в ЄС громадян третіх країн з метою їх працевлаштування на висококваліфіковану роботу.

Директива передбачає створення більш привабливих умов для працевлаштування, шляхом видачі громадянам із третіх країн дозволу у вигляді «синьої картки» на проживання і роботу.

«Синя картка» спрямована на те, щоб полегшити доступ кваліфікованим робітникам до ринку праці та надати їм ряд соціально-економічних прав та умови для об'єднання з сім'єю та пересування територією ЄС.

Термін дії картки становитиме від одного до чотирьох років, з можливістю поновлення. Крім того, дозвіл можуть видавати і на більш короткий термін, наприклад, на час робочого контракту плюс три місяці.

Згідно з прийнятою Директивою, після 18 місяців легального перебування у першій країні – члені ЄС власник картки може за певних умов переїхати на кваліфіковану роботу до іншої держави-члена.

Згідно з правилами, встановленими у Директиві, власники «синьої картки» матимуть однакові права з громадянами держави – члена ЄС, яка її видала, щодо умов праці, включаючи оплату та звільнення, визнання освіти та кваліфікації, ряду положень національного права щодо соціального захисту та пенсійного забезпечення, доступу до товарів та послуг, а також вільного пересування по всій території країни – члена ЄС відповідно до положень її національного законодавства.

Після публікації в Офіційному віснику ЄС держави – члени Союзу повинні будуть внести відповідні зміни у національне законодавство протягом двох років.

Зустріч Україна – Тройка ЄС з питань юстиції, свободи та безпеки: висновки

Meeting on Justice, Freedom and Security between the Troika of the European Union and Ukraine – Conclusions (europa.eu, 03.06.09)

3 червня 2009 р. у м. Люксембург відбулася сьома міністерська зустріч з питань юстиції, свободи та безпеки між представниками України та Європейської Тройки.

Українську делегацію очолили міністр юстиції України М. Оніщук та заступник міністра внутрішніх справ В. Мармазов. Представниками від Європейського Союзу виступили міністр юстиції Чеської Республіки Д. Коваржова, міністр внутрішніх справ Чеської Республіки М. Пеціна, голова Директорату правосуддя, свободи та безпеки при Європейській Комісії Дж. Фаул та представники Агентства FRONTEX та Євроюсту.

Сторони засвідчили високий рівень співробітництва України та ЄС і висловили бажання і надалі зміцнювати партнерство у сфері юстиції, свободи та безпеки, що базується на спільних цінностях, таких як демократія, фундаментальні права і свободи людини та верховенство права.

Сторони обговорили стан виконання оновленого Плану дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи і безпеки. Було відзначено значний прогрес, якого було досягнуто з часу попередньої зустрічі у травні 2008 р. Зокрема партнери привітали початок обговорення питання щодо спрощення візової процедури і можливості, як довгострокової перспективи, запровадження безвізового режиму для українських громадян, які подорожують до ЄС.

Відбулася серія експертних зустрічей за чотирма тематичними блоками (безпека документів, нелегальна міграція та кордони, громадський порядок та безпека, зовнішні відносини), що забезпечило можливість обмінятися законодавчим та адміністративним досвідом України, країн – членів ЄС та ЄС як єдиного цілого.

Сторони зазначили необхідність подальшого динамічного розвитку безвізового діалогу між Україною та ЄС та з метою здійснення детального аналізу ситуації у визначених вище сферах домовилися продовжити експертну роботу на місцях і розробити відповідні рекомендації щодо змін для запровадження безвізового режиму. Домовленості щодо спрощення візового режиму та реадмісії дозволять покращити соціальні контакти та допоможуть у боротьбі з нелегальною міграцією.

Під час зустрічі партнери наголосили, що Україна та ЄС, маючи спільні кордони, мають і спільні проблеми, зокрема такі як організована злочинність (у т.ч. торгівля людьми), нелегальна міграція та інша нелегальна міжкордонна діяльність.

ЄС акцентував увагу на важливості врегулювання міграційних процесів на законодавчому рівні і рекомендував Україні створити Державну міграційну службу – центральний орган виконавчої влади у справах міграції та надання притулку.

Представники Тройки ЄС також зазначили необхідність подальшої боротьби з корупцією та реформування судової системи України. Зокрема, було запропоновано внести зміни до Конституції, щоб створити збалансовану та дієву систему державного управління.

ЄС – ОПЕК: енергетичний діалог

EU – OPEC Energy Dialogue (ec.europa.eu, 23.06.09)

23 червня 2009 р. у м. Відень (Австрія) відбулася шоста міністерська зустріч у рамках енергетичного діалогу між Європейським Союзом та Організацією країн – експортерів нафти (ОПЕК).

Представники ЄС та ОПЕК наголосили на успіхах, яких було досягнуто у результаті спільних дій впродовж року після зустрічі у м. Брюссель (Бельгія) 24 червня 2008 р. Зокрема, відбувся другий круглий стіл, присвячений технологіям уловлювання та зберігання вуглецю, проведено технічні огляди підприємств Норвегії та Німеччини, завершено вивчення впливу фінансових ринків та формування цін на нафту та їх мінливість, розпочато техніко-економічний аналіз можливостей створення Центру енергетичних

технологій ЄС – ОПЕК, а також проведено інші галузеві зустрічі та обговорення.

Учасники звернули увагу на те, що цьогорічна зустріч відбувається в умовах масштабної фінансової кризи та найбільшого з 30-х років ХХ ст. спаду світової економіки. Сторони підкреслили, що продовження енергетичного діалогу необхідне для відновлення порядку та підтримки стабільності на ринку і вигідне як виробникам, так і споживачам.

Перше засідання у ході зустрічі було присвячене огляду економіки та новин нафтового ринку. Представники ОПЕК зазначили, що безпрецедентна нестійкість цін, яка спостерігалася 2008 р., зі стрибками у понад 100 доларів США за барель у період менший ніж півроку, а також глибока фінансова криза і значний економічний спад призвели до стрімкого падіння світового попиту на нафту, суттєвого надлишку нафтових запасів та різкого коливання цін. З огляду на це на зустрічі було підтримано заклики, зроблені на квітневому семінарі у м. Відень (Австрія), терміново розпочати вирішення проблем, які стоять перед сучасними фінансовими ринками.

На другому засіданні учасники розглянули довготермінову енергетичну політику та перспективи розвитку галузі. Було представлено ініціативи у рамках першого та другого Стратегічного огляду енергетики ЄС.

Найімовірніший стратегічний сценарій ЄС до 2020 р., на думку учасників зустрічі, полягає у збільшенні імпорту природного палива, особливо нафти, і підтверджує необхідність посилювати діалог між споживачами та виробниками в умовах зростання їхньої взаємозалежності, щоб створити належні умови для залучення інвестицій на кожній ланці ланцюга постачання.

Представники ЄС та ОПЕК наголосили, що будуть і надалі дотримуватися трьох стовпів сталого розвитку: економічний розвиток, соціальний прогрес та захист навколишнього середовища.

Створення Європейського партнерства проти раку

Fighting Cancer: A European partnership is born (europa.eu, 24.06.09)

24 червня 2009 р. Європейська Комісія підтвердила своє прагнення боротися з раком, створивши Європейське партнерство проти раку. Партнерство зосередить свою увагу на впровадженні ряду заходів на рівні ЄС для більш ефективного попередження та контролю хвороби.

У кожній третій людині в Європі за життя розвивається рак, тобто щороку хворобу діагностують у 3,2 млн людей. Шанси щодо подолання раку значно різняться у різних країнах ЄС.

Європейське партнерство проти раку буде офіційно відкрите восени 2009 р. у Брюсселі. Європейська Комісія сподівається, що всі країни ЄС та зацікавлені сторони, які прагнуть долучитися до загальноєвропейської боротьби з раком, стануть постійними партнерами і активними учасниками дій, спрямованих на стримування раку в Європі.

Комісар ЄС з питань охорони здоров'я Андрулла Вассіліу зазначила: «Дії на рівні ЄС мають велике значення для онкохворих та їхніх родичів. Я сподіваюся, що Європейське партнерство ознаменує початок європейського руху, який згодом отримає широку політичну підтримку та колективну взаємодію, спрямовану на зниження показників захворювання раком».

Партнерство має на меті підтримувати країни ЄС у їхній боротьбі з хворобою, створюючи концепцію роботи з відбором та поширенням інформації щодо можливостей та досвіду попередження та контролю раку, а також спрямоване на залучення широкого кола зацікавлених сторін, у тому числі неурядових організацій, дослідників, груп пацієнтів, державних та галузевих керівників зі спільним прагненням діяти проти поширення раку.

Партнерство прагне запровадити заходи зі здорового способу життя та покращити раннє виявлення раку завдяки залученню 100% населення до перевірок на рак грудей, шийки матки та прямої кишки, що може знизити рівень негативних наслідків хвороби та загрози втрати життя.

Керуючись найкращим досвідом, партнерство сподівається сприяти міждисциплінарному та комплексному підходу до охорони

здоров'я у сфері ракових захворювань, і таким чином забезпечити кращу якість життя хворим на рак.

Нова політика щодо зміцнення хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної безпеки в ЄС

The Commission proposes a new policy to enhance chemical, biological, radiological and nuclear security in the EU (europa.eu, 24.06.09)

24 червня 2009 р. Європейська Комісія прийняла пакет документів щодо забезпечення хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної безпеки.

Заступник Голови ЄК, Комісар з питань правосуддя, свободи та безпеки Жак Барро зазначив: «Ініціатива дуже важлива та вчасна. Найжахливіше станеться, якщо терористичні групи заволдіють зброєю масового ураження, включно з хімічною, біологічною, радіологічною та ядерною». Він також додав: «На щастя, Європа не зазнавала масових атак із використанням цих речовин, проте серйозність потенційних наслідків для суспільства не може залишити нас байдужими. Запропонований комплексний підхід відображає бажання ЄС підтримати зусилля країн-членів у цій сфері».

Пакет складається з трьох документів, головним з яких є План дій щодо хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної безпеки. Метою нової програми є підтримка зусиль держав – членів ЄС щодо забезпеченню безпеки, а також координація та взаємодія зацікавлених сторін.

Основними напрямками діяльності визначені:

- запобігання несанкціонованому доступу;
- реєстрація;
- готовність і реакція на можливі випадки застосування вищезазначених речовин.

Директорат у справах правосуддя, свободи та безпеки планує виділити 100 млн євро для реалізації програми у 2010–2013 рр.

Жак Барро підкреслив: «Європейський Союз повинен бути впевненим, що терористичні погрози не стануть реальністю. Ми переконані, що нова програма допоможе зміцнити цю впевненість».

ЄС започаткував спільну концепцію ядерної безпеки

The EU establishes a common binding framework on nuclear safety (europa.eu, 25.06.09)

25 червня 2009 р. Рада ЄС ухвалила Директиву з ядерної безпеки, що стало головним кроком на шляху до створення юридичної бази та високої безпекової культури в Європі. Таким чином, ЄС став першим, хто надав юридичної сили міжнародним стандартам з ядерної безпеки, а саме Загальним положенням безпеки, ухваленим Міжнародним агентством з атомної енергії, та зобов'язанням згідно із Конвенцією про ядерну безпеку.

У зв'язку з прийняттям Директиви Комісар ЄС з питань енергетики Андріс Пієбалґс зазначив: «Ядерна безпека – безумовний пріоритет для ЄС. Директива з ядерної безпеки надає юридичної впевненості, пояснює обов'язки та зміцнює гарантії згідно з вимогами громадян ЄС. Документ запроваджує ряд принципів для захисту працівників цієї сфери та пересічних громадян, а також навколишнього середовища. Відповідальність за зміцнення ядерної безпеки лежить не тільки на Європі, а й усьому світові. Це важливо не тільки для нас, але й для прийдешніх поколінь».

На території ЄС розташовано найбільше атомних електростанцій у світі, і деякі країни-члени планують інвестувати, аби продовжувати роботу цих атомних електростанцій задля забезпечення зростаючого попиту на електроенергію, покращення безпеки устаткування та подолання кліматичних змін. В умовах розширення ЄС потрібен спільний підхід для забезпечення найвищого рівня ядерної безпеки шляхом встановлення спільних правил щодо роботи ядерних підприємств. Прийнята Директива відповідає цьому завданню і вимагає від держав – членів ЄС розробити та постійно вдосконалювати національні програми ядерної безпеки.

Рада ЄС ухвалила візовий кодекс Співтовариства

Council adopts Community code on Visas (Visa Code) (europa.eu, 25.06.09)

25 червня 2009 р. Рада ЄС ухвалила загальні правила щодо умов та процедури оформлення короткострокових віз для громадян третіх країн при в'їзді на територію Європейського Союзу. Їх

прийняття спрямоване на подальший розвиток спільної візової політики та посилення співпраці у Шенгенській зоні.

Візовий кодекс Співтовариства поєднує пакет юридичних документів щодо видачі віз та покликаний забезпечити більш прозорий та неупереджений розгляд заяв на отримання віз. Кодекс визначає, яка з держав – членів ЄС відповідальна за розгляд заяви на отримання візи, терміни її вивчення та прийняття рішення. Крім того, у ньому міститься перелік документів, які має подати особа, встановлюються вартість послуг та стандарти роботи із заявниками задля уникнення випадків дискримінації. У разі відмови у видачі візи держави – члени ЄС повинні обов'язково вказувати її причину.

Кодексом передбачено, що консульський відділ має надати відповідь на заяву претендента протягом 15 днів. Як правило, для оформлення візи особа має подати: заяву, дійсний проїзний документ, фотокартку, документи, що вказують на мету поїздки, підтвердження наявності достатніх коштів на проживання та харчування під час подорожі, страховку, а також документи, які дають можливість оцінити, чи планує людина повернутися до країни свого постійного проживання. Крім того, кодекс передбачає поступове впровадження процедури зняття біометричних даних для тих, хто має намір отримати візу.

Вартість візи відтепер становитиме 60 євро. Водночас від оплати звільняються діти у віці до 6 років, а також учасники спортивних та культурних заходів, міжнародних конференцій та семінарів, організованих неприбутковими організаціями віком до 25 років.

Документом також передбачено оформлення віз багаторазового в'їзду з терміном дії від шести місяців до п'яти років за умови, що заявник благонадійний і зможе довести необхідність частих і/або регулярних поїздок.

Візовий кодекс вступає в дію з 5 квітня 2010 р. Однак Велика Британія та Ірландія його не підписали, а Данія протягом 6 місяців має визначитися, чи вноситимуться зміни у національне законодавство.

Європейська Комісія розпочала кампанію із закликом проти куріння

Commission calls for Smoke Free Europe by 2012 (europa.eu, 30.06.09)

30 червня 2009 р. Європейська Комісія ухвалила рішення підтримати Рекомендацію Ради Європи, яка закликає держави-члени до 2012 р. внести зміни до національного законодавства, щоб захистити своїх громадян від шкідливого впливу диму тютюну.

Тютюн залишається однією з найвагоміших причин передчасної смерті та хвороб у Європейському Союзі. За підрахунками, 79 тис. дорослих людей, з яких 19 тис. не курять, померли у 2002 р. через вплив диму тютюну вдома (72 тис. осіб) та на робочому місці (7 тис. 300 осіб).

Комісар ЄС з питань охорони здоров'я Андрулла Вассіліу зазначила: «На моє глибоке переконання, кожен європеєць заслуговує на захист від тютюнового диму. Наші дії мають широку підтримку у суспільстві, і ми будемо працювати з державами-членами, щоб втілити ідею у реальність».

У десяти країнах – членах ЄС діють закони проти куріння. У Великій Британії та Ірландії запроваджені найсуворіші протитютюнові заходи: повністю заборонено курити в громадських приміщеннях, громадському транспорті та на робочих місцях. Болгарія збирається наслідувати їхній приклад у 2010 р.

Згідно з прийнятою Рекомендацією держави – члени ЄС покликані діяти у трьох напрямках:

- ухвалити та забезпечити виконання законів, спрямованих на захист громадян від тютюнового диму у громадських закритих приміщеннях, на робочих місцях та у громадському транспорті згідно зі статтею 8 Рамкової Конвенції з контролю над тютюном впродовж трьох років після прийняття Рекомендації;
- удосконалити законодавчі акти про додаткові заходи захисту дітей, заохочення зусиль кинути палити, а також про нанесення попереджень на пачки цигарок;
- зміцнити співробітництво на рівні ЄС шляхом створення мережі національних пунктів контролю за палінням.

Результати головування Чеської Республіки в ЄС

Czech Presidency as a series of results (eu2009.cz)

З 1 липня 2009 р. головування у ЄС переходить до Швеції. Підбиваючи підсумки своєї роботи, чеське головування зазначило, що останні півроку були досить напруженими для Європи, тому робота у цей період була важкою. Держави – члени ЄС постали перед проблемою вирішення серйозної фінансово-економічної кризи, а також непростої політичної ситуації на міжнародній арені.

Перед початком свого головування Чеська Республіка зробила пріоритетними три питання – економіку, енергетику та зміцнення ролі Європейського Союзу на міжнародній арені.

Серед успіхів відзначено допомогу при врегулюванні зовнішньої політичної та енергетичної кризи на початку року, відмову від протекціоністських тенденцій та рішучі дії на підтримку європейської економіки, кроки на шляху до диверсифікації енергетичних поставок і захисту клімату, а також міжнародні переговори з країнами – партнерами ЄС, зокрема проведення саміту «Великої двадцятки», саміту «Південний коридор» та саміту «Східне партнерство».

Крім того, на законодавчому рівні співпраця країн-членів з інституціями ЄС дозволила прийняти близько 80 важливих законодавчих актів.

Ще одним важливим завданням головування Чеської Республіки було забезпечення стабільності роботи інституцій ЄС. Так, зокрема, було докладено чимало зусиль для того, щоб наприкінці 2009 р. вступив у дію Лісабонський договір.

У червні 2009 р. Рада Європи надала Ірландії ряд гарантій, що забезпечило можливість проведення повторного референдуму в країні, а отже, залишилися шанси на завершення процесу ратифікації Договору всіма 27 державами – членами ЄС.

Правові засади фінансового забезпечення місцевого самоврядування на основі європейських стандартів та нормативів

<http://europa.eu>, <http://www.coe.int>

Європейський Союз включає 27 держав-членів, які формують Співтовариство, єдиний ринок та налічує 493 млн громадян. У рамках Співтовариства лишається помітною різниця між 271 регіоном у стандартах життя та рівнях можливостей. З метою подолання такої невідповідності ЄС розробив регіональну політику, що надає можливість усім регіонам ефективно конкурувати на внутрішньому ринку. Фактично регіональна політика на рівні ЄС може розглядатися як доповнення до національних політик держав-членів у сфері місцевого самоврядування.

У регіональній політиці ЄС основну роль завжди відігравала економічна та соціальна з'єднаність, незважаючи на те, що виклики, з якими стикалися європейські регіони, постійно змінюються. Таким чином, для більш стратегічної та ефективної відповіді на ці виклики політика ЄС також еволюціонує для того, щоб відповідати новим реаліям.

Європейський Союз періодично аналізує досягнення та недоліки у правовому регулюванні регіональної політики та публікує відповідні стратегічні документи.

22 липня 2009 р. Генеральний директорат з питань регіональної політики оприлюднив документ «Розбудова нової Європи: роль та досягнення регіональної політики Європи 2004–2009», у якому висвітлюються основні здобутки та виклики у сфері регіональної політики, з якими стикнулася Європа за цей період, та окреслено заходи, вжиті для покращення подальшого функціонування регіональної політики.

До десятки основних досягнень регіональної політики ЄС у період 2004–2009 рр. належать:

- покращення глобальної конкурентоспроможності регіонів Європи, вдале започаткування 335 секторальних та регіональних програм на період 2007–2013 рр., у т. ч. у нових державах-членах;

- збільшення інвестицій у дослідження, технологічний розвиток та інновації на суму у розмірі 230 млрд євро;
- допомога регіонам у подоланні економічного спаду на основі стабільного джерела фінансування для стимулювання економічного відновлення за допомогою більшої гнучкості та спрощення фінансового управління;
- посилення співпраці між регіонами та країнами – сусідами Європи шляхом запровадження нового покоління програм територіальної співпраці та створення правового інструменту для спрощення партнерства з Європейським об'єднанням з економічних інтересів;
- збільшення інвестиційних ресурсів через нові спільні ініціативи з міжнародними фінансовими інституціями, впровадження інноваційних форм фінансування, таких як холдингові фонди, що пропонують преференційні ставки кредитування для розвитку малих та середніх підприємств (включаючи мікробізнес) та міст;
- підвищення прозорості прийняття рішень шляхом громадських обговорень всіх основних політичних ініціатив та оприлюднення переліку всіх бенефіціарів фондів;
- стимулювання партнерства через залучення регіонів та міст, підприємців та неурядових організацій, сприяння створенню мереж для обміну досвідом;
- підтримка країн-кандидатів на членство в ЄС за допомогою Передприєднавчого Інструмента, підтримка ключових інвестиційних проектів та транскордонного співробітництва;
- допомога з Фонду солідарності країнам, що постраждали від стихійного лиха (34 стихійних лиха у 18 державах-членах);
- відкритість для решти світу шляхом просування моделі європейської регіональної політики у таких країнах поза межами ЄС, як Бразилія, Росія та Китай, а також у країнах Африки.

Важливе місце у регіональній політиці ЄС належить фінансовому забезпеченню міського розвитку. За підтримки Європейського Парламенту та Комітету регіонів Комісія прагне збільшити увагу держав-членів до розвитку міських районів на основі покращання територіальної з'єднаності. Спираючись на досвід, набутий з впровадженням правової ініціативи Співтовариства «УРБАН» у 1994–2006 рр., європейським регіонам було надано можливість розробляти, програмувати та впроваджувати інтегровані операції з розвитку в усіх європейських містах. Два покоління програм у рамках ініціативи Співтовариства «УРБАН» продемонстрували сильні сторони інтегрованого підходу у Європі.

Міжсекторальна координація дальності, міцне горизонтальне партнерство, підвищення місцевої відповідальності, концентрація фінансування у відібраних цільових районах та мережева діяльність у рамках «УРБАКТ» є ключовими факторами успіху ініціативи Співтовариства «УРБАН».

Спільна європейська методологія сталого міського розвитку «від пілотних дій до інтегрованої частини масштабних напрямів фінансування ЄС» характеризується холістичним підходом та інтеграцією всіх відповідних секторальних політик.

ЄС посилив міський вимір своєї регіональної політики, інтегрувавши її до основної програми «УРБАКТ». Приблизно 3 % видатків, що дорівнюють 10 млн фінансування Європейського фонду регіонального розвитку, планується виділити безпосередньо на міський розвиток.

22 липня 2009 р. Європейська Комісія запропонувала спростити управління Європейськими фондами⁴ для допомоги регіонам у боротьбі з кризою. Законодавчі заходи спрямовані на підтримку європейської економіки шляхом покращення умов для започаткування більшої кількості проектів для регіонів.

У рамках заходів боротьби з кризою Комісія може відшкодувати 100 % витрат, заявлених державами-членами для проектів, що фінансуються Європейським соціальним фондом

⁴ Основним документом, що регулює діяльність фондів, є Регламент Ради (ЄС) № 1083/2006 від 11 липня 2006 року про загальні положення стосовно Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду, Фонду з'єднаності та скасування Регламенту (ЄС) № 1260/1999.

(ЄСФ) у 2009 та 2010 рр. Основною метою таких заходів є спрощення імплементації 455 програм у рамках політики з'єднаності, запланованих на період 2007–2013 рр., інвестиції у які становлять 347 млрд євро, тобто третину бюджету Співтовариства.

Зміни, запропоновані Комісією, роз'яснюють певні правила та спрощують управління європейськими фондами. Основні заходи включають, зокрема:

- відшкодування Комісією на клопотання держави-члена до 100 % державних витрат, заявлених державами-членами на проекти, що фінансуються ЄСФ, як частина «антикризових заходів»;
- запровадження єдиної категорії «крупний проект». Раніше схвалення Комісії було потрібне для проектів, що перевищували 25 млн євро у сфері довкілля та 50 млн євро – в інших секторах; відтепер граничний поріг для всіх проектів становитиме 50 млн євро;
- спрощення норм стосовно «формування доходів» від проектів (наприклад, збори на автостадах чи проекти, пов'язані з орендою чи продажем землі) для зменшення адміністративного тягаря, що лягає на держави-члени;
- забезпечення можливості спрощення державами-членами програм у рамках політики з'єднаності з урахуванням нових реалій;
- залучення інвестицій у сектори, пов'язані з енергоефективністю та використанням відновлюваних джерел енергії.

Крім того, було також ухвалено багато інших ініціатив з подолання кризи у рамках Європейського плану економічного відновлення.

В європейських стандартах Ради Європи з фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування також намітилися нові тенденції. У квітні 2009 р. Рада Європи запропонувала своє *ноу-хау* у сфері бюджетного процесу, яке викладене у посібнику «Гендерне бюджетування: практична імплементація», підготовленому Генеральним директором з прав людини та правових питань Ради Європи.

За визначенням Ради Європи, гендерне бюджетування – це застосування гендерного фактору в бюджетному процесі. Воно означає оцінювання бюджету на основі гендерної складової, включаючи гендерний аспект на всіх стадіях бюджетного процесу та реструктурування доходів і видатків з метою сприяння гендерній рівності.

При цьому гендерне бюджетування:

- є шляхом поєднання політики гендерної рівності з макроекономічною політикою;
- ґрунтується на припущенні, що бюджети не є гендерно нейтральними;
- застосовується як до видаткової, так і до доходної частини бюджету;
- починається з аналізу впливу бюджету на жінок та чоловіків і враховує гендерний фактор у процесі бюджетного планування;
- є способом сприяння гендерному фактору;
- не означає окремий бюджет для жінок;
- означає бюджетування, зорієнтоване на людину;
- дозволяє краще визначити цільові групи і, таким чином, ефективніше розподілити державні видатки;
- залучає ширше коло зацікавлених осіб і, таким чином, поглиблює демократичні процеси;
- може застосовуватися до окремих статей бюджету чи бюджетних програм.

У посібнику наведено приклади різних видів гендерного бюджетування, що реалізовувалися в Європі останнім десятиріччям, які згруповано за різними рівнями: на рівні центрального уряду, секторальному, регіональному/місцевому та програмному рівнях.

Види та обсяг повноважень на місцевому рівні, зокрема у сфері податків та зборів, впливають на здатність застосування гендерного підходу до бюджетування. У сфері реформування державного фінансування децентралізація пропонує можливості для зростання прозорості, а також певний потенціал для уможливлення більш

прямої участі на місцевому рівні. Регіональні та місцеві уряди можуть ефективніше реагувати у сферах, що стосуються державної політики та надання послуг. З іншого, негативного, боку, місцеві уряди часто зв'язані дефіцитом ресурсів.

Експерименти з гендерним бюджетуванням поширені на регіональному та місцевому рівнях у кількох європейських країнах. Практика та досвід гендерного бюджетування також розглядалися на міжнародних конференціях. Зокрема, на конференції, організованій місцевим урядом м. Більбао (Іспанія) та Біскайським регіональним урядом у співпраці з Європейською мережею гендерного бюджетування у червні 2008 р., обговорювалася найпоширеніша європейська практика. Ще один приклад – ініціативи Мережі місцевого та регіонального гендерного бюджетування в Іспанії. Ці мережеві можливості є невід'ємною частиною загальної роботи з урахування гендерного фактору у процесі бюджетування та мають важливе значення для практиків, що працюють в урядових та неурядових установах.

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 14

*За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О. Л. (керівник), Зайчук О. В., Ворошилова І. В., Коптева О. О.,
Мовчан Ю. В., Писаренко В. В., Санченко А. Є.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л. В.

Редактор

Бурсук О. Д.

Підписано до друку 20.09.2009.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 5,93. Обл.-вид. арк. 4,62.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.